Tidningen
Hemvärnet

NATIONELLA SKYDDSSTYRKORNA

#4-2010

På okänd mark

Erna Raid är en av världens tuffaste patrulltävlingar

+

Soldatens bästa vän

Så håller du dig i fysisk trim

Årets stora materielgranskning

VAPENLITTERATUR

Nu finns det äntligen en bok på svenska om utvecklingen av AUTOMATKARBINEN och dess tillbehör!

Här kan du läsa allt om utvecklingen från förra sekelskiftet fram till dagens automatkarbiner inklusive många tillbehör som dag- och nattsikten, vapenlampor, laserpekare, granattillsatser, ljuddämpare, mm samt vapenteknik. Författaren Per Arvidsson, är teknisk expert vid Försvarets Materielverk. Köp boken hos din bok- eller vapenhandlare. Pris 295:-. Du kan också beställa den direkt från förlaget: www.milpress.se.
Tel/fax: 08-798 4642. Betalar du in 295:- till PG 295150-7 (ange namn och adress), så bjuder vi på portot, annars sker leverans mot postförskott.

Vi importerar också ett 35 tal olika faktaböcker om militära vapen.
Kolla vår hemsida för mer information.

www.milpress.se

FAKTA OM HEMVÄRNET

Alla i Hemvärnet är med frivilligt. Personalen övar mellan 4 och 13 dagar per år beroende på befattning. Uppfyller du ditt avtal får du minst 3 500 kronor per år. Du kan gå ur när du vill.

Hemvärnets viktigaste uppgifter är att bevaka, skydda, ytövervaka samt stödja det civila samhället vid fred, kris och krig.

Hemvärnsförbanden ska med mycket kort varsel kunna sättas in över hela landets yta. Med huvuddelen inom 24 timmar efter order och med tillfälligt sammansatta enheter inom 6 timmar.

2014 ska det finnas 40 bataljoner med cirka 22 000 hemvärnssoldater, varav cirka 17 000 ingår i de nationella skyddsstyrkorna.

Alla soldater tillhör någon av de 22 utbildningsgrupperna som finns utspridda över hela landet. Utbildningsgrupperna är ansvariga för övningar och utbildning.

Vill du gå med?
Gå in på hemvarnet.se eller soldat.nu. Personer som inte gjort värnplikt kan bli specialister eller gå tremånadersutbildningen GSU-Hv.

hemvarnet.se

LEDARE / RIKSHEMVÄRNSCHEFEN

Ett gott samarbete

Välkommen tillbaka till hemvärnsverksamheten efter en, som jag hoppas, skön sommar.

Det kan inte ha undgått någon att vi just nu är inne i en omstrukturering. Målsättningar för samtliga hemvärnsförband har nu blivit fastställda. Det återstår detaljarbete med personal- och utrustningslistor men uppgifter och struktur ligger nu som en bas för bland annat utbildningens utformning. Hemvärnsförbanden är en effektiv, territoriell basplatta för det nationella försvaret, genom sin enkelhet och okomplicerade struktur är systemet ytterst kostnadseffektivt och skall och kan lösa de tydliga uppgifter inom skydd, bevakning och ytövervakning som förelagts oss.

DET ÄR INTE MENINGEN att någon skall tvingas att sluta och det finns befattningar åt alla. Det är dock helt nödvändigt för oss att skapa tydligare förbandsenheter, vilket i sin tur i många fall innebär större områden och ett mindre antal enheter. I det här omstruktureringsarbetet är delaktighet och användande av vårt medinflytandesystem helt nödvändigt.

En dryg tredjedel av våra förband har genomfört sin KFÖ under våren. Resultaten är genomgående positiva, inte minst därför att det nu finns förutsättningar för att skapa den viktigaste beståndsdelen i våra förband – nämligen plutonen. Jag vill i detta sammanhang peka på att för den ”kunskapstörstande” finns det också utrymme för kompletterande utbildning.

I slutet på augusti genomfördes en fältövning med personal från hemvärnsförband, utbildningsgrupper, flygvapnet med flera. Syftet är att skapa metoder för krigsplanläggning på den nya hemvärnsuppgiften, ”skydda flygbas”. Övningen genomfördes parallellt med Flygvapenövning 10 på Hagshult, vilket gav en bra ”fond” till diskussionerna. Det är oerhört viktigt att nu åter börja resonera i försvars- och krigsplanläggningstermer. Det kommer dock att ta ett tag innan vi åter har färdiga metoder.

NYLIGEN GENOMFÖRDES ak-SM och vi har fått två nya svenska mästare, en från Norrland och en från Skåne – grattis. Nästa år genomförs SM:et i Boden, så börja träna redan nu. Ungdomstävlan har också genomförts på ett sedvanligt mycket bra sätt, även i år vann Dalarna – grattis. Tävlingens olika moment lämpar sig väl för ungdomsutbildning på hemmaplan.

Vidare har Nijmegenmarschen traditionsenligt, under ledning av Försvarsutbildarna, genomförts med som vanligt ett stort hemvärnsdeltagande. Det är en alltid lika imponerande prestation att genomföra fyra ”maraton” i följd. För att stödja deltagarna har vi dessutom ett mycket väl utvecklat och gott samarbete med hemvärnet från Danmark och Norge.

Roland Ekenberg
Rikshemvärnschef

På agendan:

V.39 Inspektion av Gotland
V.42 Möte med rikshemvärnsrådet

INLEDARE / THERESE ÅKERSTEDT

Livet är en tävling?

Höstens första nummer är tillägnat tävlingar i alla former. Hemvärnet har kommit in på arenan på mer än ett sätt. Med skarpare uppgifter behövs tester både för att se att vi uppfyller kraven och för att ge ett mål att öva mot.

Man brukar säga att tävlingar tar fram det bästa och sämsta hos människor, vilket även gäller i krig. Det sistnämnda kommer de flesta av oss förhoppningsvis aldrig att uppleva men en tävling kan ge en fingervisning om hur man fungerar under stress.

Två lag från hemvärnet fick äran att representera Sverige under Erna Raid i Estland, en av världens tuffaste patrulltävlingar. Båda lagen gjorde bra ifrån sig och för er som vill testa era fysiska och psykiska gränser så rekommenderar jag att ni går med i Team Hemvärnet. Tanken är att bilda grupper runt hela landet för de hemvärnssoldater som vill träna mer än vad tjänsten kräver.

FÖR OSS SOM har svårt att hitta tid för att träna på grund av familj och krävande jobb så kan temauppslaget om fysisk träning vara en inspiration. Ofta lägger vi ambitionerna alldeles för högt och tränar på fel saker – i alla fall om vi vill bli duktiga soldater. Att arbeta i skogen kan vara en bättre förberedelse för just din tjänst än att plåga sig runt motionsspåret. Expert-tipsen kommer från Lars Thool som tränar specialförbanden.

Ak 4-SM är ett utmärkt tillfälle att testa din skicklighet och dina nerver och ge dig fler anledningar att besöka skjutbanan. Vi följde årets tävling i Kristinehamn och Villingsberg och det är bäst att redan nu börja träna inför nästa år då det går i Boden – de norrländska skyttarna lär vara ännu skarpare på hemmaplan!

HUNDEKIPAGEN HAR en framträdande roll på utbildningskontrollen HV-skallet men det är också ett utmärkt tillfälle för soldater att öva sina skyddsvaktskunskaper och hur man verkar i patrull.

Vi kan även glädja oss åt de hemvärnssoldater som har tagit flera VM-guld i livräddning. Sammanställningen av några av alla de insatser som gjorts i sommar visar att hemvärnet även kan rädda liv i verkligheten.

Therese Åkerstedt
Chefredaktör

Infanteribataljoner i hemvärnet är några av de förslag som Allan Widman (fp) lagt fram i en rapport.

KFÖ

Vecka 38 bytte jag ut pennan mot ak 4:an, hur det gick kan ni läsa om i nästa nummer.

Vad tycker du om tidningen? Mejla oss: red@tidningenhemvarnet.se

TIDNINGEN HEMVÄRNET
#4 OKT 2010
ÅRGÅNG 70

Besöksadress:
Banérgatan 62, Stockholm
Postadress:
Tidningen Hemvärnet
107 85 Stockholm
Telefon 08-788 75 00
Fax 08-664 57 90

Chefredaktör
och ansvarig utgivare:
Therese Åkerstedt
08-788 97 38
therese@akerstedt.org

Stf ansvarig utgivare:
Lars Brink

Redaktionsassistent:
Pia-Lena Jansson
08-788 97 15
pia-lena.jansson@mil.se

Korrektur:
Daniel von Sydow

Grafisk form och layout:
Oktavilla

Prenumeration:
Helår/6 nummer: 100:-
Plusgiro: 456 177-5
Utlandsprenumeration: 200:-

Alla som är med i hemvärnet får tidningen. Är det fel adress, har tidningen uteblivit eller är det andra felaktigheter så kontakta din utbildningsgrupp (hemvarnet.se). Personer som inte är/har varit med i hemvärnet ska kontakta redaktionsassistenten. Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring.

Annonsbokning:
News Factory
Patric Vedin
08-587 865 35
patric.vedin@newsfactory.se

TS-kontrollerad upplaga 2009:
30 700 exemplar

Tryck:
Sörmlands Grafiska AB

INNEHÅLL / #4-2010

Nyheter 6
Senaste nytt om hemvärnet - från norr till söder.

Landet runt 10
Hemvärnets olika insatser i Sverige.

Granskning: materiel 12
Vi har kartlagt tillgången på personlig materiel.

Intervju: Björn Olsson 14
HvSS nye chef har en diger meritlista.

Hemvärnet i bilder 16
Vad har hänt i landet?

Reportage: Erna Raid 18
Två lag från hemvärnet tävlade i en av världens tuffaste patrulltävlingar.

Reportage: Ungdomstävling 24
Alla gav järnet på rikshemvärnschefens årliga ungdomstävling på HvSS..

Reportage: Hv-skallet 28
Årlig utbildningskontroll för hundekipage.

Tema: IKFN 30
Vad ger förordningen för befogenheter?

Tema : Fysträning 32
Dans, aerobics och yoga - träningsexperten ger sina bästa tips för hur man håller sig i topptrim.

Kultur 34
Angelägen dansk dokumentär om kriget i Afghanistan, trist ungdomsroman och intressant men illa skriven roman om FRA.

Historia 35
Dramatisk långfredagsnatt i Flen.

Insändare 36
- FMLOG svarar på kritiken.
- Endast tilldelad utrustning?
- Aktivt ledarskap
- Vrid inte tillbaka klockan

Tapto 38
Korsord, 91:an och historiskt test.

Pionjär i dubbel betydelse

Arbetet med att tillföra fältarbetsresurser till hemvärnet har nu påbörjats. För expertisen står Ing 2 och målet är att tillföra ett nytt typförband – pionjärpluton. Brevid ser ni tecknet pi, som även används som symbol för pionjär.

Bevakningskompani ...

... är benämningen på det kompani där hemvärnssoldaterna har fyra dagars tjänstgöring per år. Insatskompanierna, där soldaterna gör åtta dagar per år, har kvar sitt gamla namn. Alla ingår även i fortsättningen i hemvärnsbataljoner.

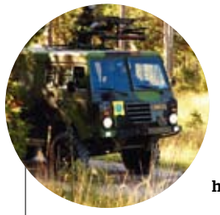

Inga fordon rullar än

Skaraborgsgruppen är en av de två utbildningsgrupper som ska genomföra fordonsförsök under 2010. Tyvärr har man fortfarande inte fått några testfordon men de väntas komma under hösten. De nya standardfordonen ska ersätta dagens terrängbilar.

TÅ = Therese Åkerstedt RK = Richard Kjaergaard

Soldater från KRAG under sin krigsförbandsövning.

FOTO RICHARD KJAERGAARD

NYHETER

Lagen ger dig rätt att öva

För de flesta arbetsgivare var det tidigare självklart att deras anställda tjänstgjorde inom Försvarsmakten. Men vilka skyldigheter och rättigheter har hemvärnssoldaterna?

Att soldater tvingas ta ut semesterdagar eller nekas tjänstledighet för att delta under krigsförbandsövningar är inte acceptabelt enligt Alexander Wedin på Frivilligavdelningen på Högkvarteret.

– Lagen om totalförsvarsplikt från 1994 är glasklar på den punkten. Personer som ingår i ett krigsförband är omfattade av disciplinansvaret i totalförsvaret och har skyldighet att inställa sig till beordrad tjänstgöring. Under detta faller även hemvärnet som en del av insatsorganisationen. Den arbetsgivare som anser att den anställda personen skall ta ut semester för att exempelvis kunna delta på en KFÖ har fel. Man kan heller inte säga upp en person på grund av inkallelsen, säger han.

BEORDRAD TJÄNSTGÖRING innefattar den tid högre chef har bestämt att förbandet och personalen skall öva under ett år, i det ingår Krigsförbandsövningar (KFÖ), Särskild övning befäl (SÖB) och Särskild övning förband (SÖF). Soldaten har då rätt till ersättning enligt Försäkringskassans SGI de dagar denna skulle ha arbetat, oavsett om man tar semester eller tjänstledigt. Lagen omfattar dock inte övningar som bedrivs utöver den beordrade tiden.

Det är viktigt med en klar och tydlig dialog mellan arbetsgivaren och arbetstagaren, detta står även formulerat i lagen. Soldaten bör så fort som möjligt när man fått sin utbildningskatalog informera om när man ska genomföra beordrad tjänstgöringstid.

– Just nu håller vi på att ta fram en inkallelseorder som skall gå ut via Pliktverket till den berörda personen inför en övning. När den är klar för distribution vet vi inte i dagsläget, säger Alexander Wedin.

> PERSONER SOM INGÅR I ETT KRIGSFÖRBAND ÄR OMFATTADE AV DISCIPLINANSVARET

LARS GELLNER ARBETAR med arbetsrätt på Svenskt Näringsliv. Han menar att lagstiftningen om totalförsvarsplikt är okänd för den breda massan, särskilt som allt färre svenskar tjänstgör inom Försvarsmakten.

– Jag kände personligen inte till att det här även gällde hemvärnet, men som alla andra i Sverige måste en arbetsgivare följa lagen. Den soldat som omfattas av regelverket skall naturligtvis inte behöva ta ut semesterdagar för att genomföra en krigsförbandsövning, säger han. RK

FOTO THERESE ÅKERSTEDT

Hemvärnsmusiker under högvakten den 29 maj.

Fullt blås i Berwaldhallen

Hemvärnsmusiker från hela landet kommer att spela i Bergwaldhallen den 17 oktober. Ansvarig för de sköna tonerna är en "stabsmusikkår" med deltagare från nästan alla de 25 musikkårerna. De sextio musikerna har övat tillsammans under en vecka i Umeå och finalen blir en jubileumskonsert under ledning av dirigenten Jörgen Flink. De får hjälp av fältartisten Sonja Aldén som bland annat kommer att sjunga New York, New York och Så skimrande var aldrig havet. Givetvis finns även klassiker som Hemvärnsmarsch av Helge Damberg på repertoaren samt Framåt med Hemvärnet av Ingemar Badman.

Konserten börjar klockan 15.00 och du kan köpa biljett på berwaldhallen.se eller 08-784 18 00. TÅ

Spanarna blir kvar i hela landet

Våra förband kommer även i fortsättningen att få hjälp med ytövervakning och underrättelsetjänst.

Försöken med hemvärnets underrättelsekompanier har avslutats. Av de åtta försökskompanierna blir sju permanenta. Det innebär att de två kompanierna i Norrland, i Jämtland respektive Norrbotten, slås ihop under I 19:s ledning.

Alla underrättelsekompanier ligger organisatoriskt under en hemvärnsbataljon, även om de ska kunna verka över en större yta som nationell resurs. Till skillnad från tidigare kommer man inte bara att rekrytera personal från bataljonens upptagningsområde utan från ett större område.

– RESPEKTIVE KOMPANIS upptagningsområde kommer att regleras i en skrivelse, säger Bengt-Göran Svensson på rikshemvärnsavdelningen.

Alla underrättelsekompanier ska innehålla tre plutoner och den nya organisationen ska vara klar till 2012. Underrättelsekompaniernas uppgifter är bland annat fast och rörlig spaning samt ytövervakning. TÅ

NYHETER

FOTO OLOF SJÖDIN

Spanarna i Östersund bildar kompani med sina nordliga grannar.

Sveriges bästa skyttar

I augusti arrangerades SM i ak 4 i Värmland. Drygt 200 skyttar från hela landet tävlade om den åtråvärda titeln. **En tjej från Haparanda sköt sig** otippat förbi många av de rutinerade herrarna i fältskyttet och placerade sig i toppen.

SM-tävlingarna genomfördes i två delmoment. Banskytte och fältskytte. Första dagens banskjutningar genomfördes i Kristinehamn. Det dåliga vädret gjorde att både skyttar och funktionärer under vissa moment fick det besvärligt, stundtals sköts det under mycket dålig sikt. Regnet öste ned. Vinnare i banskyttet blev i år Stefan Nilsson från Luleå. Han har verkligen sett fram emot att kunna knipa en förstaplats. Rikshemvärnschefen Roland Ekeberg var raskt framme och gratulerade till segern samt passade på att växla några ord.

— Jag har varit aktiv tävlingsskytt sedan 1975. Det här är riktigt kul att vinna. Jag har deltagit på SM under flera år, säger Stefan Nilsson.

FÄLTSKYTTET GENOMFÖRDES på Villingsberg nära Karlskoga. Först var det tänkt att det skulle innehålla åtta skjutmoment, men efter en del komplikationer ändrades antalet till sex stycken. I år blev det kvinnligt på tredjeplatsen i fältskyttet. Anna-Lena Haara visar på att övning ger färdighet. Förra året kom hon i mitten av resultatlistan. Hon ingår i en grupp tjejer från Norrbotten som tillsammans mängdtränat inför en tävling i Norge och ak 4-SM.

— Det är helt otroligt, det här trodde jag inte, en tredje plats i fältskyttet. Det finns många rutinerade skyttar här och konkurrensen är hård, säger en glad Anna-Lena Haara.

ÅRETS VINNARE I fältskyttemomentet kommer från Skånska gruppen och heter Lars Lennartsson. Tätt följd av Sixten Backman från Gotland. Trots att tävlingarna drabbades av en del problem var det många tävlande som tyckte arrangemanget var roligt att genomföra, Conny Backström från Elfsborgsgruppen är en av dem.

— Det är kul att träffa hemvärnskolleger från hela landet. Trots mycket väntan och dåligt väder har humöret varit på topp under dagarna hos de flesta. Intressant också att få ta del av rutinerade skyttars tips. Jag tror att man måste mängdtrana för att lyckas bra under tävlingarna, säger han. RK

Anna-Lena Haara från Haparanda placerade sig på tredje plats i fälttskyttet med 32 poäng.

FAKTA:

Resultat banskyttet

- Stefan Nilsson (Norrbottensgruppen) 323 poäng
- Kennet Nilsson (Skånska gruppen) 318 poäng
- Johan Tofftén (Gotlandsgruppen) 317 poäng

Resultat fältskyttet

- Lars Lennartsson (Skånska gruppen) 35 poäng
- Sixten Backman (Gotlandsgruppen) 33 poäng
- Anna-Lena Haara (Lapplandsjägargruppen) 32 poäng

Deltagarna fick klättra upp till station 2.

Station 2 vid Urberget var en utmaning för skyttarna. Från platsen kunde de tävlande se vidsträckt ut över stora delar av Villingsbergs skjutfält.

FOTO RICHARD KJAERGAARD

FOTO MARCUS OLSSON/COMBAT CAMERA

Skyddar hemmahamnen. Både flyg- och marinbaser ska kunna skyddas och bevakas av hemvärnet.

Med flyget i fokus

En **JAS 39 Gripen** har precis lyft från startbanan och gör en tvär gir över våra huvuden. Vi befinner oss på en av **flygvapnets baser** där rikshemvärnschefens **utvecklingsövning** pågår.

Målet med fältövningen är att se hur man kan använda hemvärnsförbanden för att skydda flygbasområden.

— Det är en av våra nytillkomna uppgifter och både regeringen och Försvarsmakten har varit tydliga med att hemvärnet ska lösa detta. Utvecklingsövningen ska klara ut hur det ska gå till och vi börjar med dem som ska utbilda soldaterna och en handfull av hemvärnscheferna. Det är utomordentligt bra att kunna göra det när Flygvapnet har en övning så vi kan göra det på plats med berörd personal i flygvapnet. Det är en oerhört stimulerande uppgift och ett lyft för hemvärnet, säger rikshemvärnschefen Roland Ekenberg.

ALLA FLYG- OCH MARINBASERNA ska i framtiden i huvudsak skyddas av arméstridskrafter och hemvärnet. Det innebär att flera av våra bataljoner kommer att få en flygbas som ett av sina viktigaste skyddsobjekt.

Det man ska klara ut är bland annat vilka uppgifter flygvapnet vill ha hjälp med. Det rör sig om allt från inpasseringsposter och ytövervakning till ordonnans- och eskorttjänst samt viss förplägnad. Än så länge är lydnadsförhållandena oklara, men bataljonerna kommer inte att bli underställda flygvapnet eftersom deras chefer är upptagna med flygverksamheten. I stället blir det någon form av samverkan med flygets basförband, även om enstaka mindre hemvärnsenheter kan ledas av flygvapnets insatskompani när det gäller stridsuppgifterna.

> DET ÄR EN OERHÖRT STIMULERANDE UPPGIFT OCH ETT LYFT FÖR HEMVÄRNET
>
> Roland Ekenberg

Vad tycker ni inom flygvapnet om att hemvärnet hjälper till att skydda era baser?

— Det är en grundförutsättning för att vi ska kunna verka med de uppgifter vi har, förutsättningen är att vi får öva tillsammans och utveckla stridsplaner. Men det gäller att inte skynda för fort utan att strukturera regelverket, säger Jan-Christer Gunnarsson som arbetar med taktisk utprovning för flygvapnets basförband.

Flygvapnet arbetar just nu med att ta fram sina målsättningar och den taktik dess egna basförband ska använda. Hemvärnets preliminära målsättningar fastställdes i juni i år och vi skriver mer om dem i nästa nummer. TÅ

Ungdomsavdelningen förflyttar sig över en lång myr innan det är dags för en tuff stigning mot förläggningsplatsen i Savovagge.

FOTO **OLLE SVENSSON**

NYHETER

Försvann på fjället

Det var i slutet av augusti som en grupp på fyra **hemvärnsungdomar rapporterades saknade** under en fjällmarsch.

Tolv ungdomar med två befäl från Norrbottensgruppen genomförde en fjällmarsch i området väster om Kiruna. Syftet var utbildning i bland annat orientering, förläggning och terrängval i den svåra miljö som fjällvärlden innebär. Ungdomsavdelningen delades upp på tre grupper, som alla fick var sin sträcka att avverka.

– Marschvägen var extra jobbig, den gick över en fjällrygg. På grund av skavsår beslutade ungdomarna sig för att upprätta förläggning för natten. En liten men vital del saknades i utrustningen. Ungdomarna fick inte ut de vita ytterstrumporna som är viktiga vid längre marscher. Jag har tidigare påpekat detta för ansvariga vid Högkvarteret, säger Olle Svensson på Norrbottensgruppen som var övningsledare.

GRUPPEN HADE MED sig all den nödvändiga utrustning som krävs vid vandring i fjällen, inklusive mat och vatten. De hade även tidigare erfarenheter av fjällmarscher. Två av ungdomarna kunde under den tid de var försenade meddela sina anhöriga via mobil att de mådde bra och var de befann sig. Efter nästan två dygn hittade en polishelikopter ungdomarna och kunde flyga dem till Nikkaluokta och de hämtade sig snabbt från de fysiska ansträngningarna. **RK**

LANDET RUNT
Hemvärnets insatser

Juni

Halland
En kvinna i 80-årsåldern försvinner spårlöst i Kungsbacka. Hennes hund har slitit sig och hon går vilse. Hemvärnet deltar i sökandet efter kvinnan som återfinns vid liv dagen efter försvinnandet.

Medelpad
En flicka försvinner i Njurunda. Hemvärnet deltar i sökandet och flickan hittas till slut välbehållen.

Juli

Östergötland
Hemvärnet söker efter en 17-årig pojke öster om Simonstorp. Personen hittas efter en tid avliden.

Hemvärnspersonal deltar i sökandet efter en äldre man i Vadstena. Efter en tid lyckas sökstyrkan hitta personen som är vid liv men nedkyld.

Gästrikland
Hemvärnet genomför eftersök av en 31-årig kvinna i Sandvikens kommun. Efter ett dygn hittas kvinnan vid liv utefter länsväg 272.

Medelpad
En äldre man påträffas död i Timrå. Hemvärnet deltog i eftersöket.

Augusti

Västergötland
En 80-årig kvinna försvinner från sitt hem i Lerum. Hemvärnet deltar i sökandet.

Medelpad
En 77-årig fågeljägare rapporteras saknad utanför Sundsvall. Ett stort eftersök inleds med bland annat polis, helikopter och 24 befäl och soldater från hemvärnet. Mannen hittas senare med skallskador och förs till Sundsvalls sjukhus.

Öland
Hemvärnssoldater letar efter en 69-årig man. Polisen väljer efter en tid att avbryta sökandet och går över till vanliga spaningsrutiner för att hitta personen.

Medelpad
Ett hus störtar ned i Alderängesån till följd av det kraftiga regnet. Hemvärnet deltar i hjälpen till de boende i det drabbade området.

Uppland
En 85-årig kvinna som varit försvunnen i ett och ett halvt dygn hittas vid liv av en hundpatrull ur hemvärnet i Heby, väster om Uppsala.

Värmland
En 18-åring från Filipstad ringer till SOS Alarm och berättar att han gått vilse. En stor sökinsats genomförs under flera dagar, bland annat med hemvärnssoldater, helikopter och polispatruller. Mannen hittas senare avliden i ett område sydväst om Filipstad.

Västergötland
En 85-årig försvunnen svampplockare från Sjuhäradsbygden återfinns efter en insats från hemvärnet och polisen.

September

Östergötland
Polis och hemvärnssoldater letar efter en försvunnen 49-årig man. Personen påträffas senare död nedanför en brant invid kanalbanken i Söderköping.

Har ni gjort en insats?
Mejla: red@tidningenhemvarnet.se

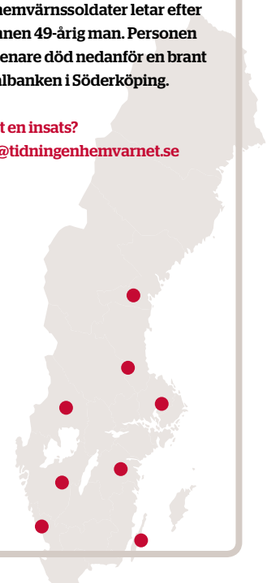

Stabsbataljonsplatsen.

Kurs för nya ledare

Den sjunde augusti ryckte det in nio förväntansfulla och informationstörstande elever till den nygamla Ledningsplutonchefskursen. Kursen har varit inställd i tre år. Nu med det rykande färska PTOEM som grund ändrandes målen och utformningen från tidigare kurser till det bättre, upplevde vi. Fokus låg på ledningsplutonchefen och dennas uppgifter, genomförande och ansvarsområde som att reka stabsbataljonsplats, ansvara för skydd/strid av dito såväl som att vara kommendant med mera. Instruktörerna gjorde sitt absolut bästa för att göra kursen så bra som möjligt och jag kan rekommendera den för dem som ska bli ledningsplutonchef eller stab- och trosstroppchef. Kursen var förlagd till Fårö kursgård, där även FRO hade en av sina kurser, och med några av dem hade vi vissa gemensamma kursblock. Det var bra för att öva hela kedjan, men visade tydligt att alla inte kommit lika långt i de olika delarna såsom exempelvis ny PTOEM.

Text och foto: Johann Sjöberg, Elev LedPlut Kursen

1

stridssjukvårdare ska införas i varje hemvärnsgrupp

Johanna Ömann från Lapplandsjägarbataljonen kastar handgranat. Till höger i bakgrunden överstelöjtnant Mikael Nordmark och kapten Åke Norberg.

Svenskt guld i Nordkalottmästerskapet

Det svenska herrlaget från Gränsjägarbataljonen tog guld och silver individuellt samt guld i lagtävlingen under 2010 års upplaga av tävlingen Nordkalottmästerskapet.

Mästerskapet genomförs årligen, andra eller tredje helgen i augusti. Sverige, Finland och Norge turas om att arrangera mästerskapet, vars historia går att spåra tillbaka till 1960-talet. I år organiserades det av Nord-Hålogaland heimevernsdistrikt 16 (HV-16), och genomfördes i Bjerkvik, en ort i Narvik kommun, Nordland.

Niclas Westerberg berättar att hans lag även vann 2009.

– Då vann vi med så mycket som 50 poäng över laget som placerades på andra plats. I år var segern mer hårfin. HV-16:s lag var bara tre poäng bakom oss, berättar Niclas Westerberg med ett stort leende på läpparna, efter att han fått reda på slutresultatet i tävlingen.

Det var inte den enda medaljen som han fick med sig hem till Sverige i väskan. Han tog även silver i den individuella tävlingen, slagen av en annan svensk, Fredrik Kaarle, med sex poäng. Också han var från Gränsjägarbataljonen. Deltagare från Lapplandsjägarbataljonen var också med i tävlingen.

På damsidan blev det silver individuellt till Anna Strömberg från Gränsjägarbataljonen. Hennes lag tog också silver i lagtävlingen, bara ett poäng från HV-16:s vinnande lag.

Deltagarna tävlade i olika skjutmoment, sjukvård, handgranatskastning och stafett. Stafetten kan bäst beskrivas som skidskytte, men skillnaden är att man löper i stället för att använda skidor. Två rundor à 485 meter, och två gånger liggande skjutning.

Text och foto: Rolf K. Ytterstad, presse- og informasjonsoffiser, HV-region 4, Nord-Norge

FOTO **PRIVAT**

In memoriam

1:e sergeant Tomas Ossiansson avled hastigt och oväntat under slutet av sommaren, vid endast 45 års ålder. Tomas var mycket aktiv inom Lenaborgs Hemvärnsinsatskompani, Kåkinds bataljon.

Vi som mötte honom i livet kände honom som en drivande och starkt engagerad person som vi nu storligen saknar. Tomas började inom hemvärnet som hundförare, för att senare bli gruppchef och slutligen stf plutonchef. Han engagerade sig också mycket för högvakten och hade ett stort antal sådana bakom sig. Tomas ingick även i den styrka som hedrade vår kronprinsessas bröllop på plats i Stockholm.

Begravningen skedde vid Gökhems kyrka den 13/8 2010. Drygt 50 hemvärnssoldater från Skaraborgs båda bataljoner följde Tomas till hans sista vila, även ledande begravningsföljet med fanor och kistbärare. En sista honnör, sedan basker av, för en god kamrat som var hemvärnstanken personifierad.

Kamraterna på Lenaborgs Hv Komp

Soldatens utrustning

Den personliga utrustningen är viktig för att hemvärnssoldaterna ska kunna verka fullt ut. Vi har följt upp undersökningen från 2009.

Text: **Therese Åkerstedt** Foto: **Staffan Claesson**

Har soldaterna fått stridsvästen? Har soldaterna fått bärsäcken?

(2009 var frågan: Har soldaterna fått bärsystem 2000?)

- **Ja 80–100% (Ja, 2009)**
- **Delvis 30–79% (Nja, delvis, 2009)**
- **Nej 0–29% (Nej, 2009)**

Svaren är fördelade på respektive utbildningsgrupp och uppdelade mellan insats och bevakning/20 timmar. Siffrorna under stridsvästen/bärsäcken anger en uppskattning i procent gjorde av respektive utbildningsgrupp. Figurerna i bakgrunden samt svaren inom parentes visar resultatet från 2009.

Kommentarer: Norra Smålandsgruppen delar ut stridsväst och bärsäck till soldater som tidigare gjort 20 timmar per år när de tecknar ett nytt fyradagarskontrakt. Skånska gruppen delar ut stridsväst, bärsäck och viss annan utrustning till alla soldater i september, även soldater i Hallandsgruppen får sina stridsvästar då.

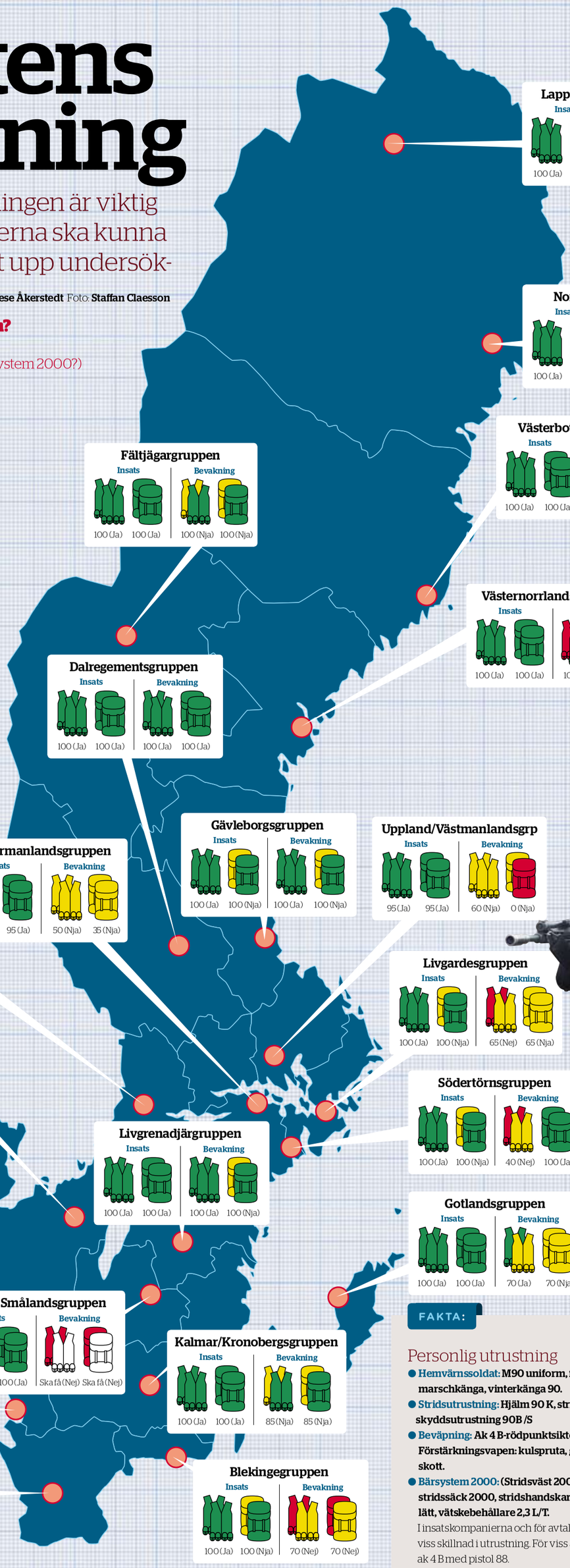

FAKTA:

Personlig utrustning

- **Hemvärnssoldat:** M90 uniform, fältmössa 90 camo, marschkänga, vinterkänga 90.
- **Stridsutrustning:** Hjälm 90 K, stridsväst 2000 K, skyddsutrustning 90B /S
- **Beväpning:** Ak 4 B-rödpunktsikte med patronlägeslås. Förstärkningsvapen: kulspruta, granatgevär, pansarskott.
- **Bärsystem 2000:** (Stridsväst 2000 K), bärsäck 2000, stridssäck 2000, stridshandskar 2000, sovsäck 2000 lätt, vätskebehållare 2,3 L/T.

I insatskompanierna och för avtalspersonalen är det en viss skillnad i utrustning. För viss avtalspersonal ersätts ak 4 B med pistol 88.

En jägare tar över

HvSS nye chef är en 54-årig trebarnspappa. Men översten och fallskärmsjägaren **Björn Olsson** har även varit chef för fallskärmsjägarskolan, suttit i insatsstaben och haft chefspositioner på Must.

Text & foto: **Therese Åkerstedt**

Björn Olsson berättar att han själv tog kontakt med rikshemvärnschefen och anmälde intresse för ett och ett halvt år sedan. I början av sommaren tog han emot fanan från sin företrädare Torsten Hallstedt.

Varför väljer en jägare att blir chef för hemvärnets stridsskola?

– Jag har alltid varit intresserad av utbildningsverksamhet, den roligaste tiden har varit när jag jobbat på förband med trupp och elever. Bakgrunden inom jägarförbanden har gett mig bra erfarenheter av strid och spaning i små förband. Jag tror jag har de ledaregenskaper som passar hemvärnet.

Hur har din första tid varit?

– Jag är mycket nöjd och känner att jag hamnat på rätt ställe.

Hur skulle du beskriva dig själv som chef?

– Tydlig, rak och prestigelös. Jag är lite konservativ i ledarstilen och väldigt noga med ordning och reda och att man ska hålla på linjeorganisationen. Det är också viktigt att man tar till sig all kompetens bland personalen så man fattar rätt beslut.

Översten började sin militära karriär som hemvärnspojke i Gislaved.

– Jag har alltid varit lite militärintresserad och tror att det var en kamrat som påverkade och tyckte att jag skulle vara med och testa. Jag gillade kamratandan, att vara ute i skog och natur, säger Björn Olsson som även tillbringat ett halvår som aspirant på dåvarande Rikshemvärnsstaben 1993.

Vad är din bild av hemvärnet?

– Hemvärnet har en tydlig roll både i det civila samhället och i Försvarsmakten och är en viktig bärare av försvarets folkförankring. Variationen av människor med olika kompetens och bakgrund är den största styrkan. Man kan inte bara mäta kompetens i militär utbildning, man kan även dra erfarenheter i det civila samhället som är användbara i militära sammanhang.

Hur kan vi öka statusen?

– Det är viktigt att marknadsföra hemvärnet i övriga Försvarsmakten, inte minst nu när vi får en gemensam dörr in genom GMU:n. Det måste in hemvärnsinformation på officersutbildningen och dagens kunskapsnivå är inte acceptabel, hemvärnet är en viktig del av Försvarsmakten. Ett sätt att öka kunskapen är att ha en personalomsättning på skolan med officerare från andra förband.

HvSS har jobbat mycket med att förbättra rekryteringen?

– I och med att värnplikten försvann har vi inte längre stora resurser av färdigutbildad personal. Vi måste själva vara mer aktiva i rekryteringen, till exempelvis GMU, och inrikta oss på grupp- och plutonsnivå. Rekryteringen är en överlevnadsfråga inte bara för hemvärnet utan för hela Försvarsmakten. Vi måste konkurrera med det civila samhället och marknadsföra oss. Rekryteringen är av strategisk och vital betydelse, den måste bedrivas på alla nivåer och ledas och samordnas så att det blir effektivt, säger Björn Olsson och tillägger att det även gäller att behålla och utveckla hemvärnssoldaterna.

– När vi rekryterar är det viktigt att det är personer som har en sådan vandel att vi kan lita på att de kan handha vapen och sprängmedel och inte har odemokratiska värderingar som kan slå tillbaka mot samhället. Det är väldigt viktigt för svenska folkets förtroende för hemvärnet.

Hur kommer utbildningen på HvSS att påverkas när värnplikten försvunnit?

– Vi måste nog lägga in en större andel truppföring och praktisk verksamhet, mer praktiskt inriktad utbildning. Tyngdpunkten på utvecklingen ligger på grupp- och plutonchefsutbildningen. Ny teknik ger även större möjligheter att inte bara träna eleverna på skolan utan förbereda dem före och mellan utbildningarna, säger han och nämner stridssimulatorn som skolan utvecklar.

Hur ska vi klara de ökade kraven?

– Det är väldigt viktigt att vi fokuserar på huvuduppgifterna och blir proffs på det. När det gäller skyddet av samhällsviktiga objekt, både civila och militära, har hemvärnet en vital roll i rikets försvar.

Vad är roligast med jobbet?

– Att få ta emot en ny kurs!

Mejla gärna dina intervjuförslag: red@tidningenhemvarnet.se

FAKTA:

Namn: Björn Olsson
Ålder: 54 år
Militär bakgrund: Vpl som fällskärmsjägare, 15 år på fallskärmsjägarskolan, bland annat som skolchef. Planeringsansvarig för specialförbanden på insatsstaben, avdelningschef och operativ ledare på Must.
Intressen: Jakt och fiske sedan 2006, tidigare fallskärmshoppning. Intresserad av sport och motion.

EN VITAL ROLL I RIKETS FÖRSVAR

1

FOTO FÖRSVARETS BILDBYRÅ

2

FOTO KIM SVENSSON/COMBAT CAMERA/FÖRSVARSMAKTEN

3

FOTO ELIN GÖTHE

4

FOTO MARIA ÖST

5

FOTO PRIVAT

Hemvärnet I BILDER

1 Vid kronprinsessan Victorias bröllop den 19 juni kantades kortegevägen av nära 5 000 soldater ur Försvarsmakten samt cirka 1 500 medlemmar från bland annat hemvärnet och frivilligorganisationerna. Dessutom deltog ett tjugotal militära musikkårer varav majoriteten kom från hemvärnet.

2 På bilden passeras Svenska Lottakåren av soldater från Amf 1.

3 Uppställning på Östermalms IP före kronprinsessbröllopet. Till höger står hemvärnssoldater med Dalregementsgruppens fana.

4 Forplägning vid lottaskolan. Blivande fältkocken Nils Wiklund serverar skolchef Bertil Öhrstrand vid elevernas första servering under Svenska Lottakårens grundkurs fältkock på Revingehed. Tjejerna och killarna glädjer nu sina hemmaförband med god och näringsrik mat.

5 Tre VM-guld till hemvärnet. Under militära VM i simning och livräddning i tyska Warendorf tog Sverige hem tre guld, sju silver och fyra brons, vilket var näst bäst av totalt elva livräddarnationer. I landslaget är nio av de elva simmarna hemvärnssoldater. På bilden bärgar hemvärnssoldaterna Maria Winell, Cathrin Carlzon, Cecilia Sjöholm och Carolina Nordvall en silvermedalj.

Varit med om nåt kul? Skicka dina bilder till: red@tidningen-hemvarnet.se

FOTO THERESE ÅKERSTEDT

ÖVER GRÄNSEN

Hemvärnet landstiger i Estland

Svenskarna springer galopp medan de peppras av det estniska hemvärnet.

1. Lag tio orienterar sig på kartan.

2. Den ovana terrängen sätter svenskarna på prov.

3. En av utmaningarna är att sätta ihop olika typer av vapen på tid. Till de mer ovanliga hör en revolver. Lag tolv under arbete.

4. Ett moment är att bygga en försåtsmina.

FOTO **THERESE ÅKERSTEDT**

FAKTA:

Team Hemvärnet

Uppdraget är att synliggöra hemvärnet genom att delta i nationella och internationella tävlingar. I dagsläget är ett femtiotal aktiva, som deltagare eller som stödpersoner.

Varje år samlas soldater från olika länder i Estland för att delta i patrulltävlingen **Erna Raid**. Tävlingen hålls till minne av de **estniska motståndsmän** som kämpade mot den sovjetiska ockupationen under sommaren **1941**.

Text: **Therese Åkerstedt** Foto: **Johan Sjödin**

En eldpelare slår upp på sandstranden. Vatten- och jordkaskader regnar över soldaterna som landstiger med ett 20-tal gummibåtar. Allt ackompanjeras av automateld från estniska hemvärnet som försvarar skogsbrynet. Startexplosionen för Erna Raid, en av världens tuffaste patrulltävlingar, har gått.

Bland de lag som tagit sig i land finns två fyramannagrupper från svenska hemvärnet. Ett par timmar tidigare har lagen lastat på gummibåtarna i Tallinns hamn. Tasnja, ”Hämnaren”, ska senare transportera dem till landstigningsstranden. Supportgruppen har förberett de två patrullbåtarna av modell 51 som svenskarna ska landstiga med. En rulle silvertejp senare så är de flesta hål tätade.

De flesta lag kommer från Estland men det finns även fem internationella lag, varav ett kommer från de belgiska specialstyrkorna. Deras ledare berättar att killarna som deltar är tidigare fallskärmsjägare som just genomgått den sex månader långa grundutbildningen i specialstyrkorna. De ser tävlingen som träning, även om målsättningen är att bli bästa internationella lag.

— Normalt deltar vi inte i tävlingar, men det är en chans att öva här i Estland. Vi kan inte få de här erfarenheterna i Belgien.

ETT DYGN SENARE och cirka fyra mil från landstigningsplatsen ligger kontrollpunkt Delta. Nummer tio, det första svenska laget, har anlänt. Medan de väntar på sin tur kommer det andra svenska laget med nummer tolv på armbindeln. De passar på att pika varandra.

— Vi har skjutit oss genom Estland. Jag är för gammal för att springa, skämtar lagledaren Conny Rehnman i lag tolv.

Hur har det gått?

— Det har varit lite blandat, det är B-styrkor överallt och de poppar upp ur varje buske. Vi går bara i skogen och det finns nog inte ett dike som vi har missat. Men vi har inte börjat fråga oss varför vi deltar.

Uppgiften är att bygga en försåtsmina på tid med hjälp av material som finns på platsen. När tjugo sekunder återstår inser det första laget att minan inte kommer att fungera och ger upp. Det andra laget tror att man måste använda ammunitionslådan som materialet ligger i. När tiden tickar ut har inte heller de lyckats med minan. En tank med färskvatten gör i alla fall att de kan fylla på sina vattenförråd som sinat sedan länge. Det finns även möjlighet att plåstra om skador — en av svenskarna har fått stora skavsår på baksidan av sitt knä som han passar på att tejpa över.

Nästa kontrollpunkt ligger bara några hundra meter bort och är frivillig. Uppgiften går ut på att växla de båda framhjulen på en bil på mindre än tio minuter. Belöningen är en biltur på fyra kilometer, men det vet inget av lagen innan. Båda lagen klarar uppgiften med god marginal och glädjen är påtaglig när de sätter sig i bilen.

Det blir mer spännande när det belgis-

Glädjen är uppenbar när lag tolv har klarat däckbytet och får åka terrängbil en bit av vägen.

ka laget ska byta däck, den sanka marken gör att bilen börjar luta och de blir allt svettigare medan tiden börjar rinna ut. De klarar sig med tjugo sekunders marginal och deras lagledare pustar ut medan han kollar sin puls.

– We are better with guns, säger han lite urskuldande.

EN DAG SENARE börjar lagen se slitna ut. Det är dags för tävlingens mest publika moment då soldaterna ska klara en rad olika uppgifter på tid. I ett dåligt upplyst rum ligger vapendelar blandade. Så många vapen som möjligt ska sättas ihop på tid. Faktakunskaperna testas även genom fordonsigenkänning och deltagarna ska dessutom memorera och återge en karta. Till de mer fysiska momenten hör minröjning, paintball och en hinderbana med däck. Lag tio imponerar på fordonsigenkänningen men gör ett taktiskt misstag på paintballbanan där man ska rensa ett ksp-näste. I laget ingår insatssoldaten Magnus Persson som gjort värnplikten som fallskärmsjägare. Liksom de andra svenskarna ingår han i HvSS satsning Team Hemvärnet.

– Erna Raid är en av de tuffaste tävlingarna i världen och jag ville testa hur det går. Det är en personlig grej, man vill visa sig själv och andra att man klarar det. Det är bland det jobbigaste jag gjort, även om det aldrig varit riktigt tungt.

NÄR ALLA UPPGIFTER är avklarade kommer ”belöningen”, att transportera en sandsäck på 60 kilo till nästa kontrollpunkt mer än en mil bort. Lag tio fördelar sanden i två ryggsäckar medan lag tolv gör bedömningen att det är bättre att behålla stridsvärdet och ta straffpoängen genom att dumpa säcken. De har tio timmar på sig att ta sig till målområdet där en stridshinderbana som går upp och ner längs en 4,5 kilometer lång ås väntar. Det kommer att ta dem cirka två timmar av hård fysisk ansträngning att klara banan. Det är värmerekord i Estland och trettiosex grader varmt när lagen korsar mållinjen med den svenska flaggan i hand. Tre och en halv dag har gått sedan landstigningen.

Fotnot: Belgarna blev näst bästa internationella lag. Lag tio slutade på nittonde plats och lag tolv på tjugoandra plats. Mer information om tävlingen och fler resultat finns på www.erna.ee.

Kaitseliits chef Raimo Lumiste, estniska försvarsministern samt den amerikanska huvuddomaren.
FOTO JOHAN SJÖDIN

Grannen i öst

Raimo Lumiste är chef över Kaitseliit, det estniska hemvärnet.

– Erna Raid är en viktig del av utbildningssystemet och hjälper till att öka försvarsviljan, det är en bro mellan det militära och civila samhället. Internationella tävlingar hjälper till att träna soldaterna och lagen i krävande miljö och i olika uppgifter. Erna är ett unikt samarbete.

Varför ska man vara med?

– För soldaterna är det att testa sin mentala beredskap, fysiska styrka och sin professionalism både som individ och som lag. Olika organisationer och människor från olika länder organiserar och styr tillsammans.

Det är många från Kajitseliit som är med?

– Det finns en lång tradition att delta. Man har en uttagning under året genom olika tävlingar och tar ut de bästa som får delta.

Varför bjuder ni in deltagare från andra länder?

– Det ger en internationell dimension och att veta varandras styrkor och svagheter ger en bra grund för det vardagliga samarbetet mellan länderna, säger Raimo Lumiste som är glad över det svenska deltagandet.

– Det är viktigt med kontinuitet, det visar på styrkan i relationerna mellan våra olika hemvärn. Det är också ett sätt att visa tacksamhet, att det var en bra och utmanande tävling och att det var värt att delta. Ibland är det viktigaste inte att vinna utan lagarbetet och vänskapen. Det är otroligt viktigt för frivilligorganisationerna att veta att de inte är ensamma. De som finns i de nordiska länderna har starka band och delar värderingar. Frivilligorganisationerna är ett uttryck för demokrati.

> DET ÄR OTROLIGT VIKTIGT FÖR FRIVILLIGORGANISATIONERNA ATT VETA ATT DE INTE ÄR ENSAMMA
>
> Raimo Lumiste

Mot målet

För att vinna rikshemvärnschefens årliga **ungdomstävling** på HvSS krävs både hjärta och **hjärna**.

Text: **Richard Kjaergaard** Foto: **Therese Åkerstedt**

Framför den ståtliga gula slottsbyggnaden från 1750-talet står ett antal taggade ungdomar bakom startsnöret. På gräsmattan runt omkring har en stor publik samlats för att se den raffiande budkavleorienteringen. Geir Strand arbetar som yrkesofficer vid det norska hemvärnet. Med sin fördelaktiga kroppslängd på två meter kan han hålla koll på vad som händer vid startlinjen i den entusiastiskt högljudda massan av ungdomar och funktionärer. Det känns som vilken friidrottstävling som helst med tillhörande supportrar.

– Det ser bra ut, säger han överröstande, mina ungdomar stannar och orienterar sig på kartan innan de springer i väg, vi hade en genomgång i dag om just detta. Det är grunden för all kartorientering, säger Geir Strand.

Men i kväll vinner varken Norge, Sverige eller Estland. Det är det orienteringsstarka laget från Lettland som tar hem grensegern.

NÅGRA TERRÄNGBILAR går i skytteltrafik de här dagarna. De transporterar de tävlande ut till de olika stationerna. När skjutningar genomförs så behövs det skyddsvakter. Carl Bom från Taeliehus hemvärnsbataljon bevakar transporten av vapen från takluckan på ett av fordonen med en skarpladdad ak 4 B. Snart byter han kragspeglar på uniformen.

– Jag har fått anställning som soldat på Livgardet och rycker in i morgon. Men jag har själv varit hemvärnsungdom en gång i tiden, så det är kul att vara med och jobba här på tävlingen, säger han.

Det är ett antal hemvärnssoldater som arbetar som frivilliga under dagarna. HvSS har passat på att lägga en särskild funktionärskurs i anslutning till arrangemanget. Kokpersonal från Värmland ser till så att alla får mat. Fältköket ångar på för fulla muggar, ingen behöver gå hungrig.

EN TRÄFFSÄKER SKYTT som är duktig på kartorientering och har bra kondition kan samla många poäng, men det ingår

1

2

3

1 **Mot kartorna. Under poängorienteringen krävs både taktik och starka ben.**
2 **Team Unicorn från Uppland och Västmanlandsgruppen spurtar mot målet.**
3 **Estniska ungdomar under Biathlonmomentet (skjutning med löprunda).**

På väg mot segern. Hinderbanan stoppade inte Trollkrogen från Dalregementsgruppen från att vinna igen.

även moment som sjukvård, måluppträckt och att upprätta radio. Esterna Reimo Eskor och Aivar Kääni står bakom ett avspärrningsband och tittar på biathlonskjutningarna. Ljudet när den lilla kaliber 22-kulan från skidskyttevapnet träffar målet låter som om man slår med en liten hammare på stål. Ping, ping, ping. Lagen disponerar 24 skott per lag som de får skjuta som de vill. Mellan serierna ska lagen även avverka en löprunda på 400 meter. Det höjer pulsen.

Linnea Henrysson tillhör Västanstångs 2 från Östergötland. Hon säger att det varit lite svårt att träna inför tävlingarna.

– Det har varit ömsom vin och vatten. Vi kom sist på sjukvården, men först på måluppträckten. Det bästa med tävlingen är att få träffa likasinnade personer, säger hon.

VID MÅLET på hinderbanan väntar Sofia Prytz från Bohusdalsgruppen. Snart skall hennes kompisar i laget dyka upp och några extra hejarop skadar inte. Det hårdaste momentet under tävlingen var poängorienteringen, tycker hon.

FAKTA:

Lagen tävlar i:
- **Avståndsbedömning**
- **Måluppträckt**
- **Precisionskast**
- **Sambandstjänst**
- **Laserskytte** (årets överraskningsmoment)
- **Poängorientering**
- **Budkavleorientering**
- **Fältskjutning**
- **Biathlon (skjutning med löprunda)**
- **Terränglöpning med hinder**

DET BÄSTA MED TÄVLINGEN ÄR ATT FÅ TRÄFFA LIKASINNADE PERSONER

Linnea Henrysson

– Det har varit både den tuffaste grenen fysiskt, men samtidigt den roligaste. Jag tror att många som är engagerade som hemvärnsungdomar är med för att de får testa sina gränser. Livet i gröna kläder går många gånger ut på det. Jag har fått blodad tand och kommer att genomföra GMU inom hemvärnet, säger hon.

DEN AVSLUTANDE hinderbanan sätter både konditionen och gruppsammanhållningen på prov. Eftersom de lag som ligger högst placerade startar sist så ökar spänningen alltmer. Före uppploppet får lagen kämpa i en mördande uppförsbacke. När det sista laget passerar mållinjen står Trollkrogen från Dalarna som segrare för andra året i följd. Herman Håll, Assar Sjöblom och Gustav Själgård kan åka hem som stolta vinnare.

– Det viktigaste är god sammanhållning och kamratskap. Det finns i Dalarna, vi har helt enkelt kul tillsammans. Hemma finns även en hinderbana och möjligheter till frekvent skjutträning, det gör att vi kommer hit med goda förutsättningar, säger Herman Håll.

Tjejerna i det mixade laget Västanstång 2 från Livgrenadjärgruppen tar sig över ett av alla hinder. De slutade nia totalt och blev bästa mixlag.

RESULTAT UNGDOMSTÄVLING 2010

Topplaceringar totalt:
- **Trollkrogen (Dalregementsgruppen) 1139,5 poäng**
- **Pilgrim 1 (Örebro-Värmlandsgruppen) 1057,5 poäng**
- **Latvia no 1 (Lettland) 1015,5 poäng**

Segrare klass flickor:
- **Lag Saremaa (Estland) 799,5 poäng**

Segrare klass pojkar:
- **Trollkrogen (Dalregementsgruppen) 1139,5 poäng**

Segrare mixlag:
- **Försvarsutbildarna Skaraborg 1, 983 poäng**

Varför blev du hemvärnsungdom?

FOTO & TEXT RICHARD KJAERGAARD

Are Schjetne (Norge)

– Min far är yrkesofficer inom hemvärnet och tipsade mig om att gå med. Det roligaste med att vara hemvärnsungdom är gemenskapen och att få träffa nya kamrater.

Carolina Hartikainen (Dalarna)

– Jag var och mönstrade, där träffade jag några från Gagnef som redan var hemvärnsungdomar. Det lät intressant och efter en tid hängde jag med på en övning. Det bästa med att vara med är att jag får ta ansvar för mig själv och andra. Vi tar hand om varandra. Banden blir starka och vi går igenom mycket tillsammans.

Mattiss Gabdullis (Lettland)

– Båda mina föräldrar jobbar inom den lettiska försvarsmakten. Pappa är officer och mamma instruktör. Det bästa är att man får lära sig så mycket nyttiga saker, som till exempel överlevnad och sjukvård.

Kristijan Düüna (Estland)

– Min pappa berättade att det fanns en ungdomsutbildning inom det estniska hemvärnet Kaitseliit. Det bästa är att man får vara ute på olika övningar i naturen. Dessutom får vi med oss värdefulla kunskaper som är svåra att lära sig någon annanstans.

Patrullen från Dalregementsgruppen med hundföraren Jens Gustafsson och schäfern Tara.

Soldatens bästa vän

Under utbildningskontrollen **Hv-skallet** i Villingsberg sätts både **hundar** och **hemvärnssoldater** på prov. Vi följde med på patrull.

Text & foto: **Therese Åkerstedt**

Pass på!

Två öron vänds framåt och kopplet sträcks. Två hemvärnssoldater har just brottat ner en misstänkt inne på skyddsobjektet. Med två stirrande schäferögon några meter ifrån så lugnar den omhändertagna snart ner sig.

Hv-skallet är en årlig utbildningskontroll där ett hundekipage tillsammans med en omgång hemvärnssoldater utgör en patrull. Även om hunden är nödvändig för att patrullen ska kunna lösa sina uppgifter så läggs stor vikt på gruppchefens och soldaternas agerande. Deltagarna kommer från hela landet och tanken är att varje utbildningsgrupp ska skicka minst en omgång.

Åttaåriga schäfern Tara väntar på sin tur, selen med den långa spårlinan har satts på och hon ska äntligen få göra ett genomsök. Trettio meter in i skogen hittar hon en kniv som sitter fast i ett träd och ytterligare några meter bort ligger en radio gömd under ett träd. När hela området är klart tar omgången stridsställning på en höjd för att övervaka radion. Tara markerar att någon rör sig i skogen och hundekipaget sänd bakåt för att vakta ryggen. Uppe på kullen hörs det skottlossning samtidigt som Tara markerar både för vind och ljud bakifrån. Hundföraren drar sin pistol och får figuranten på kornet när han blir synlig. Medan Tara skäller får figuranten gå ner på knä och en av soldaterna går fram och visiterar honom.

– Det var ett väldigt realistiskt moment och det är väldigt kul att man har med hela patrullen. Jag tycker det är kul att agera i grupp, det ger så mycket mer, säger Taras husse Jens Gustafsson från Dalregementsgruppen.

> JAG TYCKER ATT DET ÄR KUL ATT AGERA I GRUPP, DET GER SÅ MYCKET MER
>
> Jens Gustafsson

UNDER UTVÄRDERINGEN får patrullen beröm för sitt agerande, men instruktören tycker att man kunde ha haft kvar Tara i stridsställningen en längre tid så man hade fått mer information.

Fyraåriga Agera är en australian shepherd. Han får snart göra skäl för namnet, en mörk hall med fordon ska genomsökas och patrullen är på helspänn. Dörren står öppen fastän den ska vara låst. Snart hörs skall inifrån mörkret, en av figuranterna har hittats och tas om hand av soldaterna, ytterligare en hittas på ett lastbilsflak. Utanför en annan byggnad på skyddsobjektet står en bil där en person håller på att lasta ammunition. Patrullen springer fram med dragna vapen medan Agera markerar att något finns inne i byggnaden. Hunden letar sig fram mellan soptunnor, vägskyltar och vedtravar. I en av soptunnorna hittar de en kille med en knivskada i benet. Medan den skadade får första förband fortsätter Agera att leta igenom byggnaden tills man är säkra på att den är tom. Utanför markerar han för ett spår som går ut i skogen. Men innan de hinner följa upp det avbryts momentet.

– DET MESTA är bra, som vapenhanteringen, men ni är för bryska med figuranterna, tänk på proportionalitetsprincipen säger instruktören efteråt.

– Det är inte så ofta vi gör sådant här, i norr övar vi mest i skogen och vi vill öva mer strid i bebyggelse, säger gruppchefen Mikael Källmark från Västerbottensgruppen.

– Ja, det är lätt att bli för aggressiv, säger en av soldaterna och tillägger att han helst fått ordern att ta och rensa innan han går in i en mörk fordonshall.

Det är betydligt svårare att verka som skyddsvakt under fred. Hundföraren Eddy Gustafsson beskriver momentet som intressant.

– Det är tillämpat och det är roligt att se hur det fungerar, det finns grejer att träna på, säger han.

– Ni jobbar bra och du sätter i gång hunden, det är bra markeringar. Spåret ni tog var fem till sex timmar gammalt, säger instruktören.

Vad är Agera bra på?

– Han är en vallhund, vilket gör att han är observant och jobbar med många saker samtidigt. Det kan även vara en nackdel, säger Eddy Gustafsson.

RIESENSCHNAUZERN IDUN står och vädrar längst stigen när hon plötsligt sticker ut i skogen på andra sidan med hundföraren som ett streck efter sig. Richard Wiman har kastats in i utbildningskontrollen på mer än ett sätt. När hans egen hund lekte med Idun i går kväll råkade hennes hundförare skada knät. Eftersom hans egen hund inte var veterinärbesiktad håller han plötsligt i ett främmande koppel. Eftersom han hjälpt till att träna hundekipaget känner han dock Idun sedan tidigare.

– Ja, hunden är det inget fel på, säger Richard Wiman skämtsamt och tillägger att hon är suverän och väldigt utåtriktad.

ÄVEN FÖR DEN med begränsade hundkunskaper är det tydligt när Idun gör lukt- eller ljudmarkeringar. Idun går målinriktat in i skogen medan patrullen går upp i linje för att skydda ekipaget och hundföraren drar sitt vapen. Svampplockaren som Idun upptäckt får förklara sitt ärende innan hon ombeds att plocka i en annan riktning. När patrullen är klar och har spårat upp en misstänkt inne på skyddsobjektet börjar mörkret falla och myggen surrar envist kring de svettiga soldaterna. Iduns patrull slutar på andra plats, endast slagna av förra året vinnare, bordercollien Kierons patrull.

1

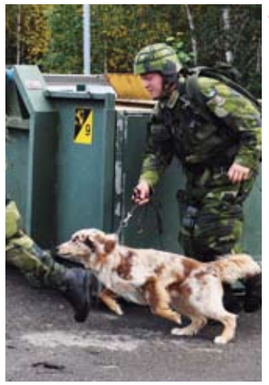

2

FAKTA:

Hv-skallet

Rikshemvärnschefens utbildningskontroll för hemvärnsomgång med hundekipage genomfördes för andra gången. Arrangör är Örebro-Värmlandsgruppen som även anordnar näst års kontroll. Bästa resultat i fallande ordning:

- **Örebro-Värmlandsgruppen med omgångschef Per-Erik Hansson, hundförare Jonna By-Skoglund och patrullhunden Kiron.**
- **Livgrenadjärgruppen med omgångschef Benny Carlsson, hundförare Rickard Wiman med patrullhunden Idun.**
- **Norrbottensgruppen med omgångschef Tommy Hansen, hundförare Evelina Broström och patrullhunden Izor.**

3

1. Agera på språng.

2. Riesenschnauzern Idun lapar vatten.

3. Agera har hittat en figurant i en soptunna, soldaterna från Västerbottensgruppen omhändertar den misstänkte.

Hemvärnsveteranen Tara.

Innan kriget kommer

Sveriges gränser kan kränkas både på land, i luften och till sjöss. Som hemvärnssoldat gäller det inte att bara ha koll på skyddslagen utan även IKFN-förordningen.

Under fredstid reglerar den så kallade **IKFN-förordningen** hur **Försvarsmakten** kan ingripa mot kränkningar av **Sveriges territorium**. Vad ger den egentligen för **befogenheter**?

Text: **Jöran Lindeberg** Foto: **Theresia Viska**

FAKTA:

IKFN i urval:
Utländska statsfartyg som utan tillstånd kommit in på svenskt territorium får visiteras, om det aktuella områdets säkerhet bedöms ligga i fara.
Inom svenskt territorium får ett fartyg anropas, prejas och visiteras, om det behövs för att kunna fastställa dess nationalitet och ställning som statsfartyg.
Under vissa omständigheter kan Försvarsmakten bistå till exempel polisen med att preja och visitera fartyg som misstänks begå brott.
Om svenskt territorium kränks, ska Försvarsmakten genast underrätta utrikes- och försvarsministern.
Om utländsk militär som inte verkar ha fientlig avsikt påträffas, ska de omhändertas och avväpnas. Polisen ska underrättas.
Om utländsk militär med fientlig avsikt påträffas på svenskt territorium, ska de bekämpas utan föregående varningsskott.
Detsamma gäller utländska statsfartyg med fientlig avsikt som överskrider territorialgränsen.

FOTO STAFFAN CLAESSON

Om utländska soldater kränker Sveriges territorium med fientlig avsikt ska de även i fredstid omedelbart bekämpas.

Ingripanden med vapenmakt ska normalt föregås av varning. Om det är tveksamt om varning bör ges eller inte, gäller försiktighetsprincipen och varning ska ges.
Fotnot: Major Peter Svensson, skyddsvaktsexaminator på marinbasen i Karlskrona, har bistått med sina IKFN-kunskaper.

En grupp hemvärnssoldater bevakar ett skyddsobjekt på en liten ö i Stockholms skärgård. Dagen till ära är Ministern på studiebesök. Inga konstigheter i övrigt.

Så rundar en mindre fiskebåt närmsta udde. Gruppchefen blir fundersam. Han får intryck av att den nyligen lagt till på andra sidan ön, och formellt är hela ön ett skyddsobjekt. Besättningen håller sig utom synhåll. Gruppchefen, som ännu inte hunnit gå kursen ”Hemvärn med marina uppgifter” på hemvärnets stridskola, blir villrådig. Kan IKFN-förordningen vara till någon hjälp?

Svar: **Nej. I marina sammanhang reglerar IKFN-förordningen främst hur man kan ingripa mot utländska statsfartyg. Med statsfartyg menas i princip örlogs- och forskningsfartyg som tillhör en stat. Fiskebåtar och handelsfartyg faller utanför begreppet. I situationen ovan har hemvärnsmännen ingen egentlig anledning att tro att fiskebåten är ett statsfartyg.**

”Himla krångligt det där med IKFN”, tänker gruppchefen. Men så kommer han ihåg att han också för tillfället är skyddsvakt, och enligt skyddslagen kan han visitera personer som kommer i närheten av skyddsobjekt, inklusive deras fordon.

Alltså hoppar gruppchefen och två soldater raskt i G-båten och susar ut. Med rop och åtbörder försöker de få fiskebåten att stanna. Men i stället tuffar den på ut till havs. Gruppchefen känner hur blodet svallar och fingrar på sin ak 4 B. Ett varningsskott kanske?

Svar: **Nej. Det är fortfarande skyddslagen som gäller. Då personen som kör fiskebåten vägrat finna sig i att visiteras kan nu gruppchefen avlägsna eller tillfälligt omhänderta honom. Men skjutvapen får han bara använda i nödvärn.**

I och med att båten avlägsnats känner gruppchefen att han i alla fall vunnit en halv seger, och återvänder till land.

Patrullen fortsätter tillbaka mot öns huvudbyggnad, invid en minimal hamn där en stridsbåt ligger förtöjd. Ministern som anlänt med helikopter står på gården och diskuterar med anläggningens chef.

Plötsligt tror inte gruppchefen sina ögon. Ett par hundra meter bort framrycker en handfull personer klädda i landet Burduriens kamouflageuniform och med höjda automatkarbiner i händerna fram mot Ministern i skydd av den karga växtligheten.

För bråkdelen av en sekund funderar gruppchefen på att skrika ”Halt, skyddsvakt!”, skjuta varningskott, eller möjligtvis beordra sina soldater att sikta på benen. Sedan dyker IKFN-förordningens nionde paragraf upp i hans minne. Han öppnar omedelbart verkanseld. Gör han rätt?

Svar: **Ja. Enligt IKFN-förordningen är det hans plikt att utan föregående varningsskott bekämpa utländska soldater om de verkar ha fientliga avsikter och landsätts på svenskt territorium. Hade det inte rört sig om utländska soldater hade skyddslagens regler gällt, eller nödvärnsrätten om gruppchefen ansett att någons liv var i vara.**

Epilog: Under den påföljande utredningen uppdagades att en vansinnig överste i Burduriens flotta beordrat en grupp ur specialstyrkorna att ta sig till skyddsobjektet med en civil fiskebåt, kidnappa Ministern och föra bort honom med en väntande miniubåt. Allt som en hämnd för Ministerns tidigare kritiska uttalanden.

Försvarsmaktens tvångsmedel i fred

Som scenariot intill ger en glimt av samspelar ofta IKFN med andra regler för Försvarsmaktens tvångsmedel. Till exempel skyddslagen när soldater utsetts till skyddsvakter, eller, om det värsta skulle inträffa, nödvärnsrätten.

Efter terrorattackerna mot bland annat World Trade Center den 11 september 2001 inleddes en diskussion om hur Försvarsmakten skulle kunna samverka med polisen vid större angrepp av terrorister. Att det rättsliga läget var komplicerat illustrerades av säkerhetsläget vid Anna Lindhs begravning 2003 då många utländska makthavare var på plats. JAS-planen som hade beredskap i luften över Stockholm hade inte haft juridisk rätt att använda våld ifall ett kapat civilt flygplan hotat deltagarna.

Efter en lagändring 2006 kan polisen begära hjälp av Försvarsmakten för att bekämpa terrorangrepp. Normalt ska detta godkännas av regeringen, men i väldigt brådskande fall kan polisen hoppa över det steget.

Den 1 juli i år trädde också den nya skyddslagen i kraft. Nytt är bland annat att värdedepåer och kriminalvårdsanstalter kan klassas som skyddsobjekt. Miltära skyddsområden avskaffas, i stället ska det vara möjligt att besluta att vissa vattenområden ska vara skyddsobjekt.

Själva IKFN-förordningen står dock i princip oförändrad sedan kalla krigets dagar.

På **toppen** av sin förmåga

Fysiska prestationer mäts ofta i siffror, hur snabbt man springer milen eller hur mycket man kan lyfta i bänkpress. Men **hur ska man träna** för att klara de fysiska kraven i tjänsten som **hemvärnssoldat**?

Text & foto: **Therese Åkerstedt**

Allsidighet är nyckelordet. En bra soldatkropp är inte specialicerad och riktigt duktig på en sak, utan snarare som en mångkampare, hyfsad på det mesta utan direkta svagheter säger Lars Thool som är idrottsofficer för specialförbanden och har arbetat med idrott och fysisk träning på heltid sedan 2001.

– Bara för att du är en duktig löpare betyder det inte att du har en bra arbetskapacitet, som exempelvis skogsarbetare kan ha. Nuförtiden tittar vi mer på arbetskapaciteten, en kombination av syreupptagning, styrkeuthållighet, maxstyrka och statisk styrka. Just statisk styrka, att hålla positioner, används mycket i jobbet men vi tränar sällan på det.

Behövs det fysiska krav i hemvärnet?

– Krav är omdiskuterat, Försvarsmakten gick från ett generellt krav till att alla ska träna regelbundet tre timmar i veckan. De som ska på insats har tilläggskrav och gör multitest styrka och ett fälttest.

– Hemvärnet är ett insatsförband över tiden så det borde finnas någon form av krav, men det är bättre att arbeta för en attityd som innebär att man ska hålla sig i hyfsad trim. Även om snittåldern sänkts dramatiskt så är det ändå yrkesverksamma människor och man måste ta hänsyn till att de inte kan träna på sitt vanliga jobb.

Hur vet man att man klarar av tjänsten?

– Har man en fungerande fysik för sin vardag så man mår bra och orkar göra det man vill, då borde man fungera i hemvärnstjänsten. Som soldat får man dock stå lång tid och förflytta sig med utrustning, vilket man inte gör normalt. Då ställs lite större krav på rygg, bål och ben eftersom de bär upp den extra vikten.

För att ge specifika råd behövs en kravanalys på personens tjänst och en screening av individens fysiska status. Men det är viktigt att träna på sina fysiska svagheter.

– Vad man ska göra utgår från individens styrka och svagheter. Vissa kan ha bra kondition men vara svaga och tvärt om. Det är ofta lätt att märka om man tappar kondition och syreupptagningsförmåga och det är enkelt att åtgärda genom löpning, cykling och skidor. En pulsklocka kan vara ett inspirerande och givande hjälpmedel.

Han säger att många borde lägga större vikt på sin rörelseapparat i syfte att öka dess belastningstålighet. Det vill säga att träna upp funktionen i leder, muskler och kontakten med nervsystemet.

Vad ska man träna?

– Mer funktionellt anpassad styrka som ger effekt i ditt arbete eller på idrottsarena, inte bara för att få stora muskler eller lyfta tungt. Människor är ofta för svaga i musklerna på baksidan av kroppen; rygg, säte och baksida av lår. I dag när vi sitter så mycket blir vi försvagade framförallt i sätesmuskeln, då sliter man på ryggen istället. Du måste även ha bålstabilitet, då är de djupa musklerna i buken de viktigaste.

– Man tränar ofta det man är bra på, det man är sämre på upplevs som tråkigt och då blir det en ond cirkel. Bryt din bekvämlighetszon. Generellt borde killar träna mer som kvinnor gör, som yoga, dans och aerobics. Koordination, rörlighet och kroppskontroll är något som många killar släpar efter på. Motsatsen gäller för kvinnor, de har sämre möjligheter att utveckla muskelmassa och borde därför träna mer funktionell styrka genom exempelvis fria vikter, säger Lars Thool som är mot maskinträning eftersom det ger isolerade rörelser som inte är ”verkliga”.

Helst ska man träna på alla tre rörelseplan, framåt/bakåt, sida och rotation. Många gör misstaget att träna likadant år efter år. Samma joggingrunda på samma tid eller samma styrkeövningar med ett visst repetitionstal, vikt och vilotid. För att få allsidighet krävs olika grader av intensitet, en mix av låg och hög intensitet som joggning respektive intervallträning.

Hur motiverar man sig?

– Grunden är att hitta glädje i rörelsen, finns det ingen positiv upplevelse är det svårt att hitta motivationen. Prova något du trivs med, även om det inte kan vara kul att träna hela tiden. Vill man vara verksam i hemvärnet är ett sätt att koppla målet till kraven i tjänsten och kunna klara av den på ett bra sätt. Det kan även vara att undvika något negativt som att skada sig. En del behöver en varning från doktorn för att börja träna, andra blir stimulerade av att anmäla sig till ett motionslopp.

Vad är viktigast att tänka på?

– Regelbundenhet är A och O, inte att träna mycket i en period för att sedan upphöra i nästa. Det är bättre att nöja sig med en lägre ambition så att det blir något varje vecka. Helst ska man göra något fysiskt varje dag, det kan ibland räcka med en promenad. Vad som är viktigast beror på individens aktuella läge men en bra ambition är att träna tre gånger i veckan i minst trettio minuter fördelat på både styrka och kondition.

GENERELLT BORDE KILLAR TRÄNA MER SOM KVINNOR GÖR, SOM YOGA, DANS OCH AEROBICS

Lars Thool

För idrottsofficeren Lars Thool är hinderbanan på K3 inga problem.

FAKTA:

Kapten Lars Thool
- Certified C.H.E.K. Exercise Coach
- Lic. Master korrektiv/funktionell tränare
- Lic. Personlig tränare
- Certified IKFF Kettlebell Teacher
- Dipl. Massör
- Idrottspsykologisk rådgivare I RF:s nätverk

FAKTA:

Kondition:
Löpning, orientering, skidåkning, cykling, vandring/promenader med en liten ryggsäck. Gruppass som aerobics och dans och olika bollsporter.

Styrka:
Enskilt – BRAK, egen kroppsvikt/styrkegymnastik, fria vikter (hantlar, skivstång, kettlebell, viktskivor, medicinboll, sandsäck.

Grupp – cirkelträning, bodypump och corepass med eller utan boll.

Rörlighet/koordination/balans:
Yoga, thai-chi, dans

Kombination – kondition/styrka:
Kampsporter, boxercise

Styrka/rörlighet:
Pilates

Kettlebell är ett bra alternativ till hantlar.

Närgånget. En dansk soldat omedelbart efter att han skottskadats. Danska dokumentären "Armadillo" är en osminkad skildring av kriget i Afghanistan.

KULTUR / RECENSION

Angelägen film om danskar i Afghanistan

Helmandprovinsen, Afghanistan, 2009. En dansk patrull från basen Armadillo samtalar med några män i en lokal koranskola. Danskarna försöker övertala männen att rapportera talibanernas aktiviteter, men möts av uppgivenhet:

"Nu är ni här med alla era vapen", säger en av männen. "Men när ni gått kommer talibanerna tillbaka, och de tvekar inte att skära halsen av oss om vi samarbetar med er."

Ordväxlingen är en nyckelscen i danska dokumentärfilmen "Armadillo", som närgånget följer en dansk styrka i Afghanistan under sex månader. Filmen är utan tvekan en av de mest angelägna skildringarna av det pågående kriget i landet. Det är få dokumentärer som så skoningslöst lyckas skildra följderna av en konflikt som denna.

DE VERKLIGA offren är den afghanska civilbefolkningen som hamnar i kläm mellan ISAF-styrkorna och talibaner. En har förlorat sitt hus, en annan sin mor och son, en tredje sin ko. Många verkar dessutom tro att de utländska styrkorna bara är där "för att spränga våra hus och skjuta våra djur".

Sex månader är en lång tid – och vi kommer danska soldaterna oerhört nära. Fotot (signerat Lars Skree) är kort sagt fantastiskt. Filmen är helt okommenterad. Det ökar närvarokänslan samtidigt som det öppnar för (miss-)tolkning, vilket inte är odelat positivt.

Mycket av filmens kritik har handlat om soldaternas uppträdande – bland annat efter strid. Många har sett barbari i soldaternas kommentarer, grova språk och råa skämt. Emellertid gränsar det ofta till hyckleri när somliga skall sätta sig till doms över andras uppträdande.

NÅGRA SOLDATER går dock över gränsen med sjumilasteg och uppvisar en total cynism inför andras lidande – en förvisso naturlig reaktion hos människor som dagligen konfronteras med extrema situationer. Det danska försvarets försök att mörka eventuella krigsförbrytelser ser också illa ut. Allt detta är förstås mycket viktigt att skildra, och filmmakarna lyckas på det hela taget bra.

Situationen i Afghanistan påminner om en gordisk knut som ISAF-styrkorna försökt klyva med ett enda hugg men som visat sig vara mer komplex än vad man anat. Och detta kan helt enkelt inte skildras bättre än så här.

Joachim Brink

FAKTA:

Titel: Armadillo
Författare: Janus Netz
Danmark, 2010

Intressant om ryskt spioneri

Anders Jallais uppmärksammade roman "Spionen på FRA" handlar om ryskt spioneri i Sverige och "sanningen" om ubåtskränkningarna. Vad som är sant är svårt att avgöra, men boken är riktigt läsvärd och intressant. Tyvärr är den också mycket dåligt skriven, vilket drar ner helhetsintrycket.

Joachim Brink

FAKTA:

Titel: Spionen på FRA
Författare: Anders Jallai
Förlag: Lind & Co

Mycket logistik i tråkig bok

"Erövringen" ingår i Simon Scarrows serie äventyrs-/pojkböcker som utspelas under romartiden. De tidigare böckerna har varit någorlunda spännande – så är inte fallet denna gång. Boken känns som en enda lång skildring av den romerska arméns organisation och logistik. Ganska tråkigt, alltså

Lars Brink

FAKTA:

Titel: Erövringen
Författare: Simon Scarrow
Förlag: Historiska Media

KULTUR / HISTORIA

Långfredagsnatten i Flen

Två civilklädda poliser misstog hemvärnssoldater för brottslingar och skottlossning utbröt. Det slutade med sjukhusvård och rättegång.

Vikten av god kommunikation ställdes på sin spets under påskhelgen 1979, när ännu det kalla kriget gjorde sig gällande också i de svenska skogarna. De utspridda militärförråden lockade till inbrott och sabotage. I trakten mellan Flen och Katrineholm bevakade hemvärnet på uppdrag av polisen några förråd som låg inom en då aktuell hotbild.

Den lokala polisledningen hade rutinmässigt informerats om att hemvärnet fanns på plats den aktuella natten, mellan långfredag och påskafton. Tyvärr hade polisens interna kommunikation inte fungerat; en civilklädd polispatrull med uppgift att kontrollera förråden åkte ovetande till platsen. Både hemvärnssoldaterna och poliserna var beväpnade med kulsprutepistoler.

Hemvärnssoldaterna handlade enligt vaktbestämmelserna och försökte först att med stopptecken hindra polisbilen. Poliserna tog soldaterna för tjuvar eller sabotörer och körde i hast från platsen. Hemvärnssoldaterna tog i sin tur bilen för obehörig och sköt först ett varningsskott varefter man gav verkanseld. Polispatrullen besvarade elden och under den nattliga eldstriden sårades båda poliserna, den ena allvarligt.

DEN EFTERFÖLJANDE rättsprocessen blev långvarig. Brottsrubriceringarna var många: vållande av kroppsskada, framkallande av fara för annan, olaga vapeninnehav, etc. Katrineholms tingsrätt dömde i mars 1980 de fyra hemvärnssoldaterna för tjänstefel med mera till dagsböter.

Med militärens hjälp överklagades domen och Svea hovrätt frikände samtliga vid en dom i februari 1981. Riksåklagaren överklagade till Högsta domstolen, som i november 1981 ej fann skäl att ändra på den frikännande domen. Hemvärnssoldaterna och Sveriges hemvärn kunde andas ut.

Dessbättre tillfrisknade de båda skottskadade poliserna och kunde återgå i tjänst. Noteras kan att eldgivning med våra nutida ordinarie vapen, ak 4, sannolikt skulle ha orsakat svårare skador.

Lärdomen blev att god kommunikation mellan berörda agerande är av synnerlig vikt när något så allvarligt som insatser med skarpladdade vapen tvingas fram.

Lars Brink Fil lic, militärhistoriker

FAKTA:

Frikändes till slut. Skottlossningen i Flen fick ett långt efterspel.

ILLUSTRATION MAGNUS GERNE/EXPRESSEN

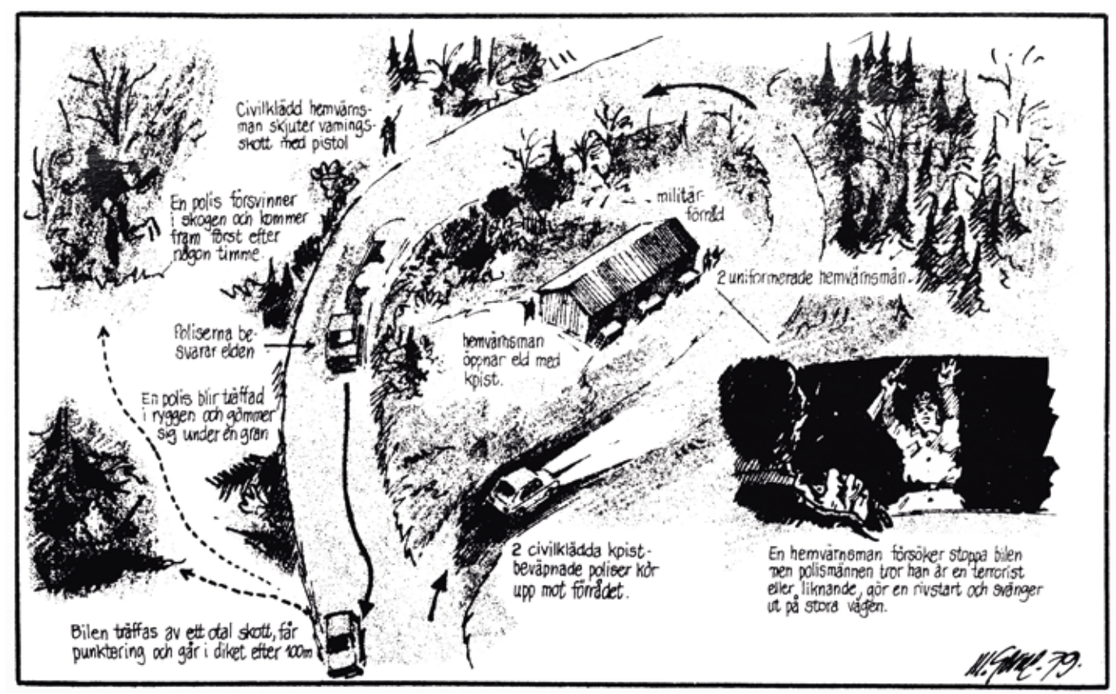

Hemvärnssoldater bevakar centrallagret i Arboga.

FOTO RICHARD KJAERGAARD

INSÄNDARE #3-2010

Bryr sig FMLOG?

Jag har varit med i hemvärnet i fem år. Under dessa åren har jag fått uppfattningen att FMLOG inte bryr sig om Hemvärnet. Vi får inte ut den utrustning som står med i TOEM. Hur svårt kan det vara?

Tvåfingen vårdligt svårt, för varje gång man frågar när utrustningen ska komma så svarar dom att utlandsstyrkorna har företur. Det svaret hade jag köpt om vi hade haft 10 000 soldater i utlandstjänst. Men vi har cirka 1 000 stycken.

Ska Hemvärnet bilda roppradon i det nationella svenska försvaret så måste FMLOG börja agera och inte komma med beröfklarlangar. ◦ Niklas Elmsson

Kommentar från Magnus Askerlund:

Mänga runt om i landet undrar om FMLOG bryr sig om Hemvärnet? Den frågan har jag också ställt mig flera gånger.

Det blir sänskilt aktuellt varje gång man träffar soldater från andra delar i landet, till exempel på HvSS, eller B-stycksuppdrag.

Ett exempel är strålsystemen. När man fär höra från folk, ljug inte de var från traktorna kring Bodens, att det fanns pulvrie med strålsystemet i förrådet där och när jag sedan kommer hem och ser nya hemvärnssoldater komma från introduktionsutbildningen med förälskähte 304:K, då är det tragiskt.

Jag förstår att vise materiel reserveras för utlandsstyrkan, det är klart de skall prioriteras. Men jag har hört tillräcklig beröftelser i flera år.

Det är också förståeligt varfär FMLOG inte haft det lätt med de olika datasystem som finnits inom logistiken. Jag tror att problemet legat i avsaknaden av en enhetlig koll på materielen i de olika delarna av landet.

Jag hoppas att detta löser sig nu, inte minst genom infördandet av ett gemensamt logistiksystem och Försvarsmaktens Centrallager (FMLC). Ett fortsätter det som nu kan man ju knappast skylla på svårgot annat än inkompetens eller en taskig attityd gentemot Hemvärnet. Jag hoppas verkligen inte att sägandena är fallet.

Hittills har de jag haft kontakt med inom FMLOG kännt som före detta Ranaljoskvartersmästare, varit vårdligt servicevänliäkade och kompetenta. Men jag har åskådarat hört skuldkhistorier om förändchefer som prioriterat Hemvärnet på sist plats på sin lista, där de flesta platserna var tomma, utlandsstyrkan låg på tredje, värnpliktiga på fjärde och sedan var det tomt ner till Hemvärnet. Vad jag hörde fick denna person sluta efter detta uttalande och jag vill inte tro att sådana attityder finns kvar längre.

Så FMLOG. Lät oss få uppleva en förbättring under detta eller kommande år. Visa oss att det inte är ett attityd problem, utan att FMCL faktiskt hjälpt Hemvärnet med annat än att tillhandahålla en övningsplats för Hv-Insatsförbandens KFÖ. ◦ Magnus Askerlund

Fyra steg mot ökat deltagande

Hur gör vi tillräcklig för att soldater skall delta som ännu kontraktsenad tal?

Det nya avsättningssystemet motiverar tillräckligande. Dock är jag tveksam till att vi kommer kunna lösa de uppgifter vi åtagits på grund av den korta utbildnings- och övningstid vi har per år – endast sin utbildningsdagar per ár.

Är den anledningen lämnar jag härmed ett förslag på hur detta skulle kunna lösas:

1. Fram till dess att en enhetlig omorganisation genomförts skall vara förband enhart ägna sig åt skrätinom samen för försvaret av Sverige, vilket är vår primära uppgift.

2. Behåll "vanliga systemet" som det ser ut nu men gör ett tillägg som säger att personal, soldater och befäl som genomför "tillägget" utöver det dom är kontraktsenad att genomföra enhäl ler ti mat, minimäning samt ett dagarsvode om 250:SEK.

3. Gällande punkt 2 ska ändamålsgiva utbildningsplaner godkännas av den aktuella utbildningsgruppen och minst 50 procent av plutonen skall delta på övningen för godkännande.

4. Dedan 100 procent av plutonen på övningen blir dagarsvödning 500:SEK.

På detta sätt får soldater och befäl en mycket som gör att dom vill öva mer samtidigt som "plutonsgodsen" vinner på att skaland sätt att delta genom det som "vilkigen övningar" blir stort.

Kenny Jonsson Grupp Chef, Kvarnfors Insatsplutoon, Ängermanna Insatskompani

Vad tycker du? Skriv din egen insändare: www.tidningenhemvarnet.se

Tidningen Hemvärnet nr 3 2010.

FMLOG svarar på kritiken

"Vi bryr oss om hemvärnet"

Det finns inga pallar med materiel som FMLOG gömt och vägrar lämna ut. FMLOG följer de direktiv som Högkvarteret har fastställt. Finns materielen i lager så ska den lämnas ut.

Försvarsmaktens målsättning är att alla ska få ut den personliga materiel som de ska ha enligt HKV:s fastställda utrustningslistor, förklarar Lennart Thomsen, stabschef på Försvarsmaktens logistik.

Det är också Högkvarteret som beslutar vilken materiel och vilken mängd som ska anskaffas. Uppstår det en brist mellan tillgång och efterfrågan är det Högkvarteret som prioriterar. Dessa prioriteringslistor bygger på vilka som har störst behov och där kommer utlandsstyrkan alltid att ligga i topp. I praktiken kan det hända att hemvärnssoldaten behöver materielen och förrådsmannen har order att någon annan ska ha den.

FÖR ATT DET HÄR ska fungera gäller det att förband som får order att lämna in materiel, på grund av att någon annan med högre prioritet ska ha den i stället, gör det för Försvarsmaktens bästa — annars blir i värsta fall någon annan utan materiel.

Om man som enskild inte får ut den utrustning man ska ha enligt gällande utrustningskort ska man göra en avvikelserapport. Det gör man förslagsvis till sitt befäl som sedan rapporterar in det till ledningen för sin utbildningsgrupp som för det vidare till FMLOG.

I dagsläget har vi bara kännedom om ett par brister när det gäller materiel kopplat till hemvärnet, säger Lennart Thomsen. För att vi ska få en samlad bild om reella brister eller felhanteringar måste vi få in det via linjen, annars blir det bara rykten som leder till frustration och missförstånd hos både soldaterna och vår personal.

DET FINNS MÅNGA föreställningar och okunskap om vilket materiel man ska ha, borde ha och vill ha. Men vi måste lyda order, beslut och prioriteringar. Det är mer konstruktivt om vi i Försvarsmakten hjälps åt att reda upp oklarheter eller missförstånd än att låta personalen ute på linan ta smällen. FMLOG har också ett ansvar och får ta på sig att bli bättre på att förklara för soldaterna och annan personal hur förnödenhetsförsörjningen går till, varför vi inte kan lämna ut viss materiel och vilka beslut som ligger bakom det, menar Lennart Thomsen.

Cecilia Ekdahl, informatör FMLOG

Vad tycker du? Skriv din egen insändare: www.tidningenhemvarnet.se

Endast tilldelad utrustning?

Hur ska man som insatssoldat klara sig på tilldelad utrustning? I kallelse till kommande SÖF jag fått är man väldigt tydlig med att man inte får använda utrustning som man själv införskaffat. Det ska vara den som man fått tilldelad från FMLOG för sin tjänst. Jag antar att man vill ha uniformitet vid uppställningar, att vi som soldater ska slippa statusjakt i skogen och att BOA ska gälla. Och att det är 90L och Gore Tex-ställ man vill slippa se. Jag delar åsikten. Jag ska slippa köpa civilt oanvändbara grejer för att vara med i hemvärnet.

Men då kommer vi till komplikationen. Innebär detta förbud att jag inte får använda egenanskaffade m/59 fältskjortor och civila lång- och kortkalsonger? Fyra övningsdygn ger fyra övningsdygn i samma par långkalsonger. För så är det. Insatssoldatens tilldelning av kläder är otillräcklig för KFÖ-hemvärnet.

Björn Lidén

Aktivt ledarskap

Hur skapas god förbandsanda och aktiva soldater oavsett inriktning? Alla chefer med sina ställföreträdare, oavsett nivå, måste börja inse fördelarna med ett aktivt ledarskap. Om vi börjar jobba med de sociala delarna, försöker träffas och umgås mer med våra enheter mellan övningarna, får vi en positiv riktning och en ökad närvaro på övningarna. Snabb och korrekt info vid rätt tidpunkt är också en förutsättning för att snabbt ta itu med eventuella rykten som inte har något existensberättigande etc. Detta är bara en del av alla axplock som en chef oavsett nivå ska tackla. Gör ditt bästa, så vinner du förtroende!

Stefan Larsson

FOTO THERESE ÅKERSTEDT

I den nya insatsorganisationen behövs både äldre och yngre hemvärnssoldater enligt Dennis Rundén. Bilden är från högvaktsavlösningen på Stockholm slott den 29 maj.

"Vrid inte klockan tillbaka"

När saker och ting förändras känner ofta människan sig vilsen, detta trots att hon är den av alla varelser på jorden som har en unik förmåga att anpassa sig. Denna sanning är lika aktuell i hemvärnet som någon annanstans. Om nu organisationen förändras, så är det just att anpassa oss vi skall göra, även om det kan verka jobbigt för något ålderstigna kroppar och tankebanor. För det är inte omorganisationen av hemvärnsförbanden som är problemet, utan problemet är att omdaningen av Försvarsmakten i stort leder till att den folkliga förankringen i hemvärnet är på väg att försvinna, och då menar jag inte föreningsmöten och medbestämmande.

PROBLEMET SOM JAG ser det är att det inom en snar framtid kommer att vara så att de som är tänkta till att verka inom hemvärnet är unga människor som är direktutbildade för hemvärnet. Dessa nya soldater kommer troligtvis att ha mycket att lära inom området livserfarenhet, en kompetens som blir allt viktigare i och med att vi rör oss mer och mer i det civila samhället och löser uppgifter under rubriken väpnad strid i fred. Det åligger därför oss som är lite äldre och som har förmåga till det att kliva in i insatsorganisationen och där fungera som mentorer för dessa ungdomar, så värderingar och åsikter förblir förankrade i samhället och att de överensstämmer med Försvarsmaktens värdegrund. Detta steg bör vi "äldre" ta även om det skulle innebära att man måste lämna sin stabstjänst för att finna en plats i den nya organisationen.

VAD SKALL DÅ vara avgörande för vem som skall vara med i insatsorganisationen? Ska det vara vilket kontrakt man väljer eller skall det var något annat? Jag skulle här vilja se att det var förmåga, till exempel något så enkelt som relevanta krav på den fysiska arbetsförmågan, kopplad till den tjänst man har. Just tjänster och befattningar är något som jag tror att man skulle kunna förändra så fler följde med in i insatsorganisationen. En förändring skulle kunna vara att de som inte ingår i insatskompanierna ändå skulle tillhöra insatsorganisationen, till exempel i underhållsplutoner.

> DET FINNS ALLTID KRAFTER I ALLA ORGANISATIONER SOM VERKAR FÖR ATT VISSA SKALL VARA FÖRMER ÄN ANDRA

DET FINNS ALLTID krafter i alla organisationer som verkar för att vissa skall vara förmer än andra. Utan krav på vad den enskilde skall klara av, så blir det alltid utrymme för spekulationer och tyckande, finns det uttalade krav, så vet folk vad som gäller.

Under de 15 år jag varit med i hemvärnet har skillnaden mellan förbanden, vad jag kunnat uppfatta, hela tiden blivit mindre och övningarna bättre. Så till er alla, i stället för att försöka vrida klockan tillbaka, var med i förändringen, för det är en föränderlig tid nu.

Dennis Rundén

Korsord # 4-2010

								MÅNGEN INOM SLK / SES PÅ SOLDAT		GÅR (INTE) JAS PÅ
						ÄR VÄL CA EN FOT LÅNGA				
						PIP / DEN ÄR BRA FÖR STYRANDE				
BERTIL BLUES	SOM STOPP / KPIST-DEL		KAN SES PÅ BANDVAGN / EFTER AFTER	MÅNGEN I STOCK-HOLMS HEMVÄRN	STAD MED FÉ / KAN BEFÄL					KAN SKE TILL FURIR
PLAGGET SOLDATEN KAN STUKA								STRIDSUT-BILDNING MED TFU / BÖR FARS		
SES MED PYTTE I BARN-PROGRAM					I RIKT-NING MOT VILKEN / JAMARE					
KARO-LINSKA			FÅR HÄ-LEN ATT GLIDA / HÄSTDJUR							
HAR FLYG-PLAN I LUFTEN				PIST-PÄRSON / ÄR BRÅK IBLAND					NÄST SIST / BJÖRN ... SYDOW	
						TAR OM FÖR MYCKET / VIRKE		KAN VARA MILITÄRT / TYP AV RIDDARE		
GÅTT TILL BOTTEN MED		MÅNGEN INOM HEM-VÄRNET / STOR BÅT								
BOKENS OFFICER HAMIL-TON					GRYMT STRAFF / STORA PÅ KARTA					
KROG I DANMARK / GER FLER SOLDATER				BLIR JULDOPP					SÅNG-SLUT X2	

Facit till korsordet hittar du på www.tidningenhemvarnet.se!

Verklighetens 91:an Karlsson: Soldaterna i blätt är klädda i uniform m/1896, den grå benämndes m/10 och innefattade bland annat en trekantig hatt med inspiration från den karolinska armén. Samma typ av uniformer bär seriefigurerna 91:an Karlsson och 87:an Axelsson.

GISSA ÅRTALET FÖR HÄNDELSER I SVERIGES MILITÄRA HISTORIA

1. Året då allmän värnplikt införs. Många svenska städer får fasta garnisoner.

2. Året då Sverige officiellt senast var i krig. Svenska förband i hårda strider vid bland annat orterna Rakkestad och Skotterud i Norge.

3. Året då unionen med Norge upplöstes. Mobilisering på båda sidor av gränsen, länderna var nära att gå i krig mot varandra.

4. Den svenska FN-styrkan i Bosnien leddes detta år av en man som senare skulle kallas "sheriffen i Vares". Nämn årtalet då den berömda bataljonen påbörjade sin mission.

Svaren finns på webbplatsen www.tidningenhemvarnet.se.

91:an

Prenumerera på 91:an, Sveriges mest blå-gule soldat! Besök oss på kundservice.egmont.se

Glöm inte ge order!

Kulorna viner över huvudet och en av dina soldater har blivit sårad. Du vet att du glömt något viktigt, men vad? Med en orderlathund kan du behålla lugnet även i stressade lägen.

För en duktig gruppchef går ramsor som Obslösa och Eobusare som rinnande vatten. Men är det ett halvår mellan övningarna kan man lätt bli ringrostig. En snabb blick ner mot vänster handled, där en namnskylthållare sitter, gör att du kommer ihåg vad du glömt. Skjutgränser! Andra grupp kommer snart att framrycka till höger om er och ni riskerar att vådabekämpa dem.

Genom att göra egna ordermallar som du sätter på en namnskylthållare slipper du bära med dig papper och öppna fickor mitt under striden. Även för högre chefer finns det mallar så du kan ha 5-punktsordern nära till hands. Har du förslag på andra ordermallar så mejla in dem så lägger vi ut dem på webbtidningen. Där kommer vi även att skapa en sida med tips & tricks under hösten, så hör gärna av dig med andra bra idéer som underlättar i tjänsten.

Therese Åkerstedt

FAKTA:

Så här går du till väga:

(Du behöver tillgång till skrivare, papper, en sax, minst en namnskyltshållare samt genomskinlig tejp, gärna av bredare sort)

- **Ladda ner någon av våra tre ordermallar från tidningenhemvarnet.se. Du kan antingen skriva ut dem som de är eller anpassa dem efter dina egna önskemål.**
- **Skriv ut den ordermall du vill ha, det finns 15 stycken identiska på varje sida så du kan göra en till alla chefer i plutonen eller kombinera alla tre mallar till en sida.**
- **Använd namnskylthållaren som mall och klipp ut varje lathund så den blir lika stor som hållaren.**
- **Tejpa över hela papperet med genomskinlig tejp så det blir vattentätt.**
- **Ordermallen sätts med fördel på insidan av vänster handled så du kan snegla ner på den när du ligger i eldställning och håller i ak 4:an.**
- **Sedan är det bara att ge order ...**

Mall 1: Stridsställning/posttjänst: UFETÅSSSSOS, EOBUSARE, OBSLÖSA .
Mall 2: Strids-/elduppgifter för grupp .
Mall 3: 5-punktsordern.

Militärgrön T-shirt Oksydd I Högkvalitet 100% bomull. 80kr/st inkl frakt. Vid 10st 65kr/st inkl frakt.
Beställ via mr.titan@telia.com. Uppge storlek, namn, adress och mobil.
Företagsutveckling Mr TITAN 19560 Arlanda stad.

Ta rygg på ett av Sveriges starkaste varumärken
Annonsera i Tidningen Hemvärnet
Kontakt och bokning
Patric Vedin, News Factory, 08-587 865 35, 070-542 96 93

POSTTIDNING
Avsändare: Tidningen Hemvärnet, 107 85 Stockholm
Fel adress? Om din tidning kommer till fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion. Detta gäller ALL krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal. Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring.

Till Narva i karoliners fotspår

En militärhistorisk specialresa för Hemvärnets läsare med majoren och befälhavaren för Smålands karoliner Roland Sandberg och Baltikumkännaren Ola Olsson som ciceroner.

Hemvärnets jubileums-resa!

Upplev slagfältet på Narva hed 310 år efter det berömda slaget, då Karl XII och karolinerna i rykande snöstorm besegrat Peter den Stores armé i ett av historiens mest berömda fältslag.

I fackelsken vandrar vi genom kassematterna i Erik Dahlbergs storslagna bastioner runt Narva. På vägen till Narva följer vi karolinernas marschväg med stopp bl a i Rakvere (*Wesenberg*) varifrån den svenska uppmarschen mot Narva påbörjades. I Laiuse (*Lais*) besöker vi ruinerna det gamla slottet där Karl XII hade sitt vinterläger 1700-1701.

På resan njuter vi av det bästa ur estnisk kokkonst, spännande föreläsningar och trevlig samvaro. Kanske vill ni även prova på de berömda estniska kurbaden med olika hälsobehandlingar på vårt förstklassiga hotell i Narva - Jõesuu?

I vackra Tartu (*Dorpat*) där Gustav II Adolf grundade Sveriges tredje universitet 1632 gör vi en historisk vandring längs stadens trånga kullerstensgator. Resan avrundas med egen tid för julshopping i Tallinn innan vi tar Tallinkbåten hem.

Vår specialciceron Roland Sandberg, major i reserven och befälhavare för Smålands karoliner är en av Sveriges mest anlitade experter på karolinsk krigföring.

Detaljerat program och resfakta: www.herodotos.se

Resfakta:

Pris: 7450 kr för hemvärnssoldater/-veteraner och eventuellt medföljande. Icke prenumeranter betalar 8150 kr.

Tidpunkt: 17 – 21 november 2010

I resan ingår: båtresa Stockholm – Tallinn t /r med del i tvåbädds fönsterhytt, del i dubbelrum på hotell, alla måltider på båten och i land inkl. tillhörande drycker, alla inträden, bussfärd, specialföreläsningar och guidningar.
Obs! lunchen sista dagen i Tallinn ingår ej då denna tid avsatts för lunch och julshopping på egen hand.

Kontakt & anmälan:
Herodotos resor, Ola Olsson
tel. 0704-220174
e-post: info@herodotos.se.

Sista anmälningsdag: 11 /10 2010.

Teknisk arrangör Täby resebyrå.
www.tabyresebyra.se